

OP Gruppens risk- och kapitaltäckningsrapport 2021

Innehåll

Inledning

1 OP Gruppens riskhantering

1.1 OP Gruppens principer för riskhantering

1.2 Deklaration om att arrangemangen för riskhantering är tillfredsställande samt riskförklaring

2 OP Gruppens kapitaltäckning

2.1 OP-sammanslutningens kapitalbas och kapitaltäckning

2.1.1 Kapitalbas

2.1.2 Totalt riskvägt exponeringsbelopp

2.1.3 Nyckeltal för kapitaltäckningen

2.2 Finans- och försäkringskonglomeratets kapitaltäckning

3 Underskrifter

Inledning

OP Gruppen ger ut information om riskhanteringen och kapitaltäckningen för 2021 i denna OP Gruppens risk- och kapitaltäckningsrapport samt i OP-sammanslutningens kapitaltäckningstabeller. Rapporterna innehåller information om OP Gruppens riskhantering och kapitaltäckningen i sammanslutningen av andelsbankers finansiella företagsgrupp i enlighet med avdelning åtta i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 (CRR) och Europeiska bankmyndighetens riktlinjer, det vill säga den så kallade Pelare III-informationen.

I den första delen av risk- och kapitaltäckningsrapporten redogörs för de kvalitativa uppgifterna om OP Gruppen, det vill säga principerna för risktagning och riskhantering samt principerna för kapitalutvärdering, den av högsta ledningen godkända deklarationen om att arrangemangen för riskhantering är tillfredsställande, riskförklaringen samt riskhanteringsens nyckeltal som beskriver OP Gruppens riskhanteringsförmåga och riskvillighet i förhållande till OP Gruppens verksamhet och betydande risker. I den andra delen redogörs för de centralaste uppgifterna om OP Gruppens kapitaltäckning samt finans- och försäkringskonglomeratets kapitaltäckning.

OP-sammanslutningens forbundna tabeller i enlighet med Europeiska bankmyndighetens (EBA) riktlinjer offentliggörs i Excel-format i OP-sammanslutningens kapitaltäckningstabeller 2021 på engelska. Informationen baserar sig på den konsoliderade kapitaltäckningen för kreditinstitut i sammanslutningen av andelsbanker, så informationen är inte direkt jämförbar med den övriga information om OP Gruppen som offentliggjorts.

OP Gruppen publicerar OP Gruppens risk- och kapitaltäckningsrapport årligen. I OP-sammanslutningens kapitaltäckningstabeller, som ges ut kvartalsvis, ingår dessutom uppgifter som enligt regleringen ska offentliggöras oftare än en gång per år.

Information om riskhanteringen finns förutom i den här rapporten även i andra rapporter i OP Gruppens årliga rapporthelhet. I OP Gruppens bolagsstyrningsrapport 2021 finns ett sammandrag av principerna för OP Gruppens risktagning och riskhantering. I OP Gruppens verksamhetsberättelse och bokslut 2021 ingår de delar av riskhanteringsprinciperna som krävs enligt bokslutsbestämmelserna (bokslutsnot 2 samt noterna 46–83) och en översikt över affärsrörelsernas riskposition som en del av verksamhetsberättelsen.

Uppgifterna om OP Gruppens bolagsstyrningssystem finns på OP Gruppens webbsidor om bolagsstyrning (op.fi > OP Gruppen > Info om gruppen > Administration) och i OP Gruppens bolagsstyrningsrapport. Ersättningssystemen och förfaringssätten beskrivs i ersättningspolicyn för OP Gruppens organ och ersättningsrapporten för OP Gruppens organ, i bokslutsnot 10. samt på OP Gruppens webbsidor om ersättningar (op.fi > OP Gruppen > Info om gruppen > Administration > Ersättningar).

Upplysningar kan utelämnas i OP Gruppens risk- och kapitaltäckningsrapport och i OP-sammanslutningens kapitaltäckningstabeller till den del som de är oväsentliga och deras eventuella inverkan på OP Gruppens lönsamhet, resultatkapacitet, omslutning eller kapitaltäckning är ringa. Utelämnade, oväsentliga poster behandlas i slutet av OP-sammanslutningens kapitaltäckningstabeller.

OP Gruppens risk- och kapitaltäckningsrapport samt OP-sammanslutningens kapitaltäckningstabeller är oreviderade.

1 OP Gruppens riskhantering

1.1 OP Gruppens principer för riskhantering

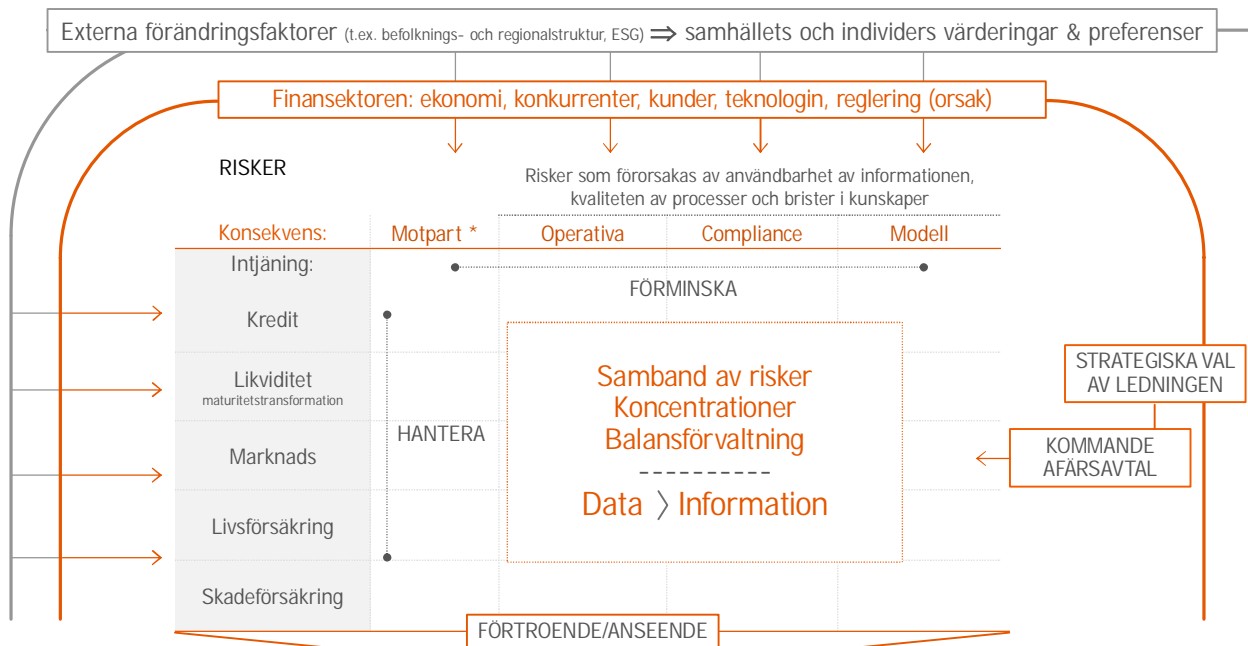
1.1.1 OP Gruppens betydande risker: allmän översikt

I OP Gruppen upprättas de allmänna principerna för risktagning och riskhantering så att de gäller alla funktioner, och de allmänna principerna preciseras ytterligare enligt intjäningslogiker (produkt- och tjänstekoncept). Hörnstenarna när intjäningslogiska helheter bildas utgörs av tjänster som tillhandahålls kunderna, de processer som behövs för produktionen av tjänsterna och för analyseringen och rapporteringen av verksamheten samt vilka risker tillhandahållandet av dessa tjänster medför för OP Gruppen.

På grund av karaktären av OP Gruppens affärsrörelse och bransch har riskerna två från varandra avvikande grundprinciper: OP Gruppen kan nå intjäning genom att ta risker (intjäningsrisker) eller så kan riskerna vara en konsekvens av något (påföljdsrisker). Eftersom granskningen av intjäningsrisker kräver granskning av OP Gruppens kritiska framgångsfaktorer med tanke på affärsrörelsen, grupperas källorna till intjäningsrisker och hanteringen av dem per intjäningslogik i de detaljerade beskrivningarna av betydande risker. Ett undantag utgörs av riskerna på gruppnivå, som gäller alla intjäningslogiker. Eftersom merparten av påföljdsriskerna är risker på gruppnivå och eftersom granskningen av påföljdsrisker fokuserar på att reducera de negativa effekterna om en risk skulle realiseras, grupperas dessa risker på gruppnivån i de detaljerade beskrivningarna av betydande risker. Bilden nedan presenterar ett sammandrag av OP Gruppens betydande risker och deras källor. Den gråa och orangea ramen utanför tabellen presenterar källorna och grundorsakerna till de betydande riskerna. Utanför tabellen beskrivs på motsvarande sätt också den negativa effekten på OP Gruppens förtroende och anseende om en risk skulle realiseras.

Viktigt att beakta i bildens tabell:

- Genom att ta intjäningsrisker kan man förorsaka påföljdsrisker utöver källorna och orsakerna till OP Gruppens externa risker.
- Samverkan mellan intjänings- och påföljdsrisker kan leda till nya risker på gruppnivå bland annat till följd av koncentrationer och beroenden mellan risker.
- På grund av intjänings- och påföljdsriskernas olika funktion, strävar gruppen i första hand efter att kontrollera intjäningsriskerna, medan den i första hand strävar efter att reducera påföljdsriskerna.

* Motpart av finansiella kontrakter eller leverantör av servicekontrakter

Den intjäningslogiska helheten Bankrörelse omfattar både segmentet Hushållsbank och segmentet Företagsbank. Den intjäningslogiska helheten Bankrörelse grupperas i riskhanteringen i tre intjäningslogiker: Bankrörelse via balansräkningen, Markets och Kapitalförvaltning. Intjäningslogikerna liv- och skadeförsäkring hör till rörelsesegmentet Försäkring.

OP Gruppens riskhantering och säkerställande av regelefterlevnaden (compliance) bygger på principen om tre försvarslinjer. Den första försvarslinjen består av affärsrörelserna, den andra av en från affärsrörelserna oberoende riskhanteringsfunktion och compliance-funktion och den tredje av internrevisionen. Samtliga försvarslinjer har sin egen roll för att riskhanteringsprocessen ska genomföras effektivt.

I OP Gruppen samarbetar riskhanteringsens första och andra försvarslinje kontinuerligt. Genom det säkerställs att all kompetens som behövs för att utveckla och hantera verksamheten utnyttjas på förhand. Försvarslinjerna bildar tillsammans en riskhanteringsprocess som beaktar särdragen i OP Gruppens verksamhet. Den första och den andra försvarslinjens ansvar är tydligt fördelade.

- Affärsrörelserna genomför OP Gruppens strategi, svarar för planeringen av sin verksamhet, en effektiv och högklassig implementering av den och den interna kontrollen. Bara en affärsrörelse kan fatta affärsbeslut och ansvara för kundservicens kvalitet, verksamhetens kontinuitet och sitt resultat och sina risker.
- Den andra försvarslinjen bereder ett riskhanteringsregelverk för beslut av gruppens ledning, och inom ramen för det genomför den första försvarslinjen risktagningen och riskhanteringen i anslutning till den dagliga verksamheten. Den andra försvarslinjen stöder den första försvarslinjen genom att ge den råd i synnerhet i frågor som gäller dess egen specialkompetens. Den andra försvarslinjen övervakar också att riskhanteringsregelverket iakttas och den gör oberoende analyser av balansen mellan resultatet, riskerna och det kapital och den likviditet som fungerar som buffertar samt av att verksamhetens kontinuitet även säkerställs i störningssituationer.
- Internrevisionen är den tredje försvarslinjen, och den är oberoende av de övriga försvarslinjerna.

1.1.2 OP Gruppens riskhantering

1.1.2.1 OP Gruppens risktagning

OP Gruppen tar risker som huvudsakligen gäller skötseln av dess grunduppgift. OP Gruppen betonar i all sin verksamhet en moderat risktagning för att resultatet skäligen ska kunna förutses och för att kunderna ska kunna betjänas i enlighet med grunduppgiften även under exceptionellt svåra förhållanden.

Tillsammans med gruppens strategi bildar OP Gruppens principer för risktagning utgångspunkterna för affärsrörelsens målsättning, och de är tvingande för alla företag i OP Gruppen. OP Gruppens risktagningsprinciper styr därmed även de anvisningar för att trygga likviditeten och kapitaltäckningen som OP Gruppens centralinstitut ger medlemskreditinstituten.

Största delen av OP Gruppens resultat genereras från kundrörelsen och de intjäningsrisker som tagits och prissatts i samband med den och som beskriver OP Gruppens riskvillighet. De kvantitativa limiter som ställts i riskpolicyerna styr hanteringen av intjäningsriskerna tillsammans med övriga anvisningar.

Affärsrörelsen orsakar också påföljdsrisker, vilka OP Gruppen strävar efter att reducera. Påföljdsriskerna genererar inga intäkter, utan de realiserar som försvårad verksamhet, extra kostnader och/eller förlorat anseende.

Intjänings- och påföljdsriskerna anknyter till den nuvarande affärsrörelsen och sådana gällande avtal som företagen i OP Gruppen har ingått med sina kunder och andra motparter. Risker i den framtida affärsrörelsen kan påverka framgången under kommande år. OP Gruppen hanterar risker i den framtida affärsrörelsen genom ledningens val.

För att kunna förverkliga verksamhet i enlighet med påföljdsrisker och därmed i enlighet med riskvilligheten, ser OP Gruppen till att företagen har en tillräcklig riskhanteringsförmåga, dvs. risktagningsförmåga och risktagningskapacitet. Risktagningsförmågan är kompetens, och risktagningskapaciteten är kapital och likviditet. Risktagningsförmågan kräver bland annat kundkompetens och flexibilitet att ändra OP Gruppens risktagning. OP Gruppen strävar efter att inom respektive affärsrörelse och på grupp-nivå identifiera beroendeförhållandena mellan olika risker och de riskkoncentrationer som de ger upphov till samt efter att organisera hanteringen av dem på ett ändamålsenligt sätt.

En stark risktagningsskapacitet tryggar ett kostnadseffektivt genomförande av de marknadstransaktioner som behövs (återfinansiering, återförsäkring, derivat). OP Gruppen strävar efter att upprätthålla ett sådant belopp av kapital och likvida medel samt en sådan finansieringsstruktur och placeringsportföljstruktur som gör det möjligt att med mycket stor sannolikhet genomföra de nuvarande affärsmodellerna. Målnivån för risktagningsskapaciteten definieras med hjälp av extern kreditklassificering.

Principerna för risktagning sammanfattas till ett begränsat antal riktlinjer samt limiter för mätning av risktagningsskapaciteten och toleranser för mätning av risktagningsskapaciteten, genom vilka OP Gruppens ledning beslutar hur mycket av gruppens risktagningsskapacitet som används och hur den allokeras till intjäningslogiska helheter och affärsrörelsesegment enligt gruppens strategi och riskvillighet.

Utgående från limiterna och toleranserna i Principerna för risktagning förbereder riskhanteringen mer detaljerade förslag till limiter och andelsbankernas kontrollgränser i samarbete med affärsrörelserna på så sätt att de kvantitativa risker som fastställts som betydliga för OP Gruppen begränsas ändamålsenligt i de intjäningslogikspecifika riskpolicyerna eller OP Gruppens riskpolicyer. De kvantitativa begränsningarna kompletteras av riktlinjerna i riskpolicyerna och av övriga anvisningar från riskhanteringen så att även de risker som är svårare att kvantifiera täcks. På så sätt strävar OP Gruppen efter att gruppen eller ett företag inom gruppen inte tar så stora risker i sin verksamhet att gruppens eller företagets kapitaltäckning, lönsamhet, likviditet eller verksamhetskontinuitet äventyras.

1.1.2.2 OP Gruppens likviditets- och kapitalhantering

I likviditetsstrategin fastställs metoderna för likviditetshantering, utnyttjandet av olika upplåningskällor, tryggheten av likviditeten samt ansvaret och uppgifterna hos dem som medverkar i processen för att hantera likviditeten på ett allmänt plan. OP Gruppens likviditetsposition hanteras med en proaktiv planering av finansieringsstrukturen, uppföljning av likviditetsläget och en adekvat likviditetsreserv, planering och hantering av den dagliga likviditeten, en beredskapsnivåbaserad beredskapsplanering samt en effektiv och fortlöpande styrning av likviditeten. Hanteringen och styrningen av likviditeten i sammanslutningen beskrivs närmare i avsnittet Risker i bankrörelsen.

Målet med kapitalhanteringen är att i alla situationer proaktivt styra och säkerställa att OP Gruppens kapitaltäckning uppfyller de mål och myndighetskrav som ställts och därmed säkerställer kontinuiteten i OP Gruppens verksamhet. OP Gruppens kapitalplan stöder bedömningen av tillräckligheten hos gruppens kapital och sammanfattar förfarandena då kapitaltäckningen försvagas. Med kapitalplanen säkerställs proaktivt att kapitaltäckningen är tillräcklig också i exceptionella omständigheter.

OP Andelslags styrelse godkänner förfarandena för bedömning av tillräckligheten hos OP Gruppens kapital och likviditet (ICAAP-, ORSA- och ILAAP-förfarandena, dvs. Internal Capital Adequacy Assessment Process, Own Risk and Solvency Assessment, Internal Liquidity Adequacy Assessment Process) som en del av OP Gruppens principer för riskhantering (RAF). Riskhanteringen rapporterar till ledningen kvartalsvis i en riskanalys om förändringsfaktorer i omvärlden, OP Gruppens risker samt kapitalets och likviditetens tillräcklighet. OP Gruppens ICAAP-, ORSA- och ILAAP-bedömningar baserar sig huvudsakligen på riskhanteringsens fortlöpande analys. Styrelsens riskkommitté upprättar biträdd av riskhanteringen utlåtanden om kapitalens tillräcklighet (CAS, Capital Adequacy Statement) och likviditetens tillräcklighet (LAS, Liquidity Adequacy Statement) samt ledningens bedömning av kapitalens tillräcklighet (ORSA). Efter att styrelsen har godkänt utlåtandena sänder riskhanteringen dem till ECB samt ledningens bedömning till Finansinspektionen årligen.

I kapitalhanteringen bestäms en hur stor del av OP Gruppens risktagningsskapacitet som ska allokeras för risktagning och en hur stor del som ska lämnas in så kallad ledningens buffert. Detta uttrycks som relationen mellan det internt fastställda kapitalbehovet (ekonomiskt kapitalkrav) och det verkliga tillgängliga kapitalet (internt kapital). I OP Gruppen fastställs relationen mellan dessa minst på grupp-nivå och för varje intjäningslogik. För detta relationstal ställer OP Gruppen en risktagningsskapacitetslimit och toleranser för att kontinuiteten i verksamheten ska vara tryggad även under exceptionella omständigheter. Det ekonomiska kapitalkravet representerar OP Gruppens egen bästa uppfattning om behovet av kapital per risk och funktion. Detta ställer funktionerna och deras risker i storleksordning. Risktagningsskapaciteten allokeras till gruppens intjäningslogiska helheter och rörelsesegment i enlighet med gruppens strategi och riskvillighet.

De tillgängliga kapitalen och kapitalkraven och deras relation följs upp och styrs även genom begrepp och beräkningsmetoder som fastställts av myndigheterna såväl på grupp- som företagsplanet. Även mätt med dessa mätare vill OP Gruppen vara bland de starkaste aktörerna i sin jämförelsegrupp och hålla det sammanlagda kapitalkrav som tillsynsmyndigheten årligen fastställer i nivå med de bästa bankerna i Europa.

I limiteringen avser buffert skillnaden mellan mätarens utfall och dess gränsvärde. En buffert kan tolkas, beroende på mätaren, som exempelvis tid eller kapital som bidrar till att det finns utrymme för ledningens åtgärder innan ett gränsvärde över- eller underskrids. Bufferten kan delas in i två delar: (a) ledningens buffert avser skillnaden mellan den limit som ledningen fastställt och det mest bindande gränsvärdet och (b) affärsrörelsens buffert avser skillnaden mellan mätarens utfall för nuläget och limiten. Ledningens buffert tryggar OP Gruppens kontinuitet i en situation där en limit som fastställts av ledningen över- eller underskrids. Affärsrörelsens buffert ger affärsledningen beslutanderätt inom ramen för den givna limiten. I kapitalhanteringen fastställs kapitalstrukturen. Avsikten är att största delen av kapitalet ska vara obegränsat och omedelbart tillgängligt för att täcka gruppens och dess företags förluster, så att dess varaktighet inte är anknuten till förmildrande villkor. OP Gruppens kapitalförvaltning baserar sig sålunda i första hand på en stark kärnprimärkapitaltäckning (CET1). Kärnprimärkapitaltäckningen kompletteras med efterställda poster som inte uppfyller villkoren för kärnprimärkapitaltäckning, men som kan användas för att uppfylla andra myndighetskrav och som obestridligt täcker förluster. Både myndigheternas kapitaltäckningskrav och det ekonomiska kapitalkravet bestämmer behovet av kapital, men de skiljer sig åt på flera punkter. Kapitaltäckningsanalysen bidrar till att säkerställa stabiliteten på finansmarknaden: fastställande av ett minimikapitalkrav för banken (kortsiktigt specialvillkor för att bevara koncessionen), jämförelse av kapitaltäckningen hos banker under tillsyn och bedömning av finansieringssystemrisken. Det ekonomiska kapitalkravet är en mer riskbaserad mätare för bland annat risktäckningen och noggrannheten. Riskslag som inte omfattas av kapitaltäckningsanalysen, men som ingår i det ekonomiska kapitalkravet är särskilt ränterisken i bankrörelsen, marknadsriskerna i försäkringsrörelsen och övriga risker som ska bedömas. Vid beräkningen av kapitalkravet för stora företagsexponeringar beaktas därtill kund- och branschkoncentrationer samt riskskillnaderna i viktiga branscher, liksom också det verkliga värdet på säkerheter. I det ekonomiska kapitalkravet används exakta riskbedömningar, vilket innebär att det finns skillnader i kalkylparametrarna.

Med det ekonomiska kapitalkravet styrs OP Gruppens risktagning och riskvägda fordringar mer omfattande och noggrant än med myndigheternas kapitalkrav. På så sätt säkerställs att framtidsprognoserna och målen för affärsverksamheten inte ens på lång sikt äventyrar gruppens verksamhetsförutsättningar.

1.1.2.3 Ansvar för riskhanteringen hos OP Gruppens ledning samt uppläggning av riskhantering

De principer för uppläggnings av OP Gruppens riskhantering som OP Andelslags styrelse har fastställt och verkställande ledningen har berett är följande:

- Den verkställande ledningen bereder affärsrörelsens strategiska val, som beträffande risktagningen baserar sig på dokumentet Principer för OP Gruppens risktagning (RAS), som fastställts av centralinstitutets förvaltningsråd. I Principerna för risktagning ges riktlinjer för och motiveringar till vilka risker affärsrörelsen är beredd att ta och i vilken utsträckning. Affärsrörelserna är förpliktade att bedriva verksamheten inom ramen för dessa begränsningar.
- Den verkställande ledningen beslutar om arbetsfördelningen i anslutning till risktagning. Riktlinjer dras upp för vilka risker olika intjäningslogiska helheter kan ta, och eventuellt preciseras de risker som juridiska företag och olika funktioner inom dessa helheter kan ta.
- Förvaltningsstrukturen skapar en grund för att centrala principer som styr verksamheten och de policyer och instruktioner som preciserar principerna har beretts och beslutats på tillbörligt sätt, och att varje rörelse utvärderas och övervakas med hänsyn till dess kvalitet, omfattning och komplexitet på tillbörligt sätt förutom av affärsrörelsens egen uppföljning också av aktörer som är oberoende av affärsrörelsen.
- Centralinstitutets styrelse är det viktigaste beslutsorganet när det gäller uppgifter i anslutning till riskhantering. Dessutom fastställer centralinstitutets förvaltningsråd beslut som styrelsen fattat om OP Gruppens riskvillighet. Styrelsens riskkommitté biträder styrelsen i hanteringen av uppgifter som hör samman med risktagning och riskhantering. Riskkommittén har ingen självständig beslutanderätt. Direktionen har på beslut av chefdirektören tillsatt en riskhanteringskommitté, en styrnings- och compliance-kommitté och en

balanshanteringskommitté för bankrörelsen. Kommittéerna godkänner anvisningar och beskrivningar av förfaringssätt som preciserar principerna för risktagning och principerna för riskhantering. Organens uppgifter i anslutning till riskhantering beskrivs närmare i deras arbetsordningar och i centralinstitutskoncernens system för ledning och beslutsfattande. OP Gruppens bolagsstyrning beskrivs närmare i OP Gruppens bolagsstyrningsrapport.

- o OP Gruppens ersättningssystem byggs upp i enlighet med gruppens grunduppgift, värden och mål. Ersättningarna ska inte uppmuntra till onödig risktagning eller verksamhet som står i konflikt med kundens intresse. Compliance och riskhanteringen deltar i beredningen av ersättningsprinciperna, ersättningspolicyerna och ersättningssystemen samt i att fastställa metoder för övervakning av ersättningsprocesserna.
- o Principerna för styrsystemet, som det solidariska ansvaret kräver, fastställer och anger riktlinjerna för centralinstitutets och dess medlemsandelsbankers bankspecifika styrsystem som det solidariska ansvaret kräver.
- o Ramarna för rutinerna sätts dessutom av principerna för intern kontroll, intern styrning, god affärssed och företagssäkerhet.

1.1.2.4 Mål för OP Gruppens riskhantering

Riskhanteringsprocessen är en helhet som består av alla uppgifter som gör att OP Gruppen kan säkerställa uppnåendet av följande mål för riskhanteringen:

- o Affärsrörelseprocesserna skapar en grund för en förstklassig kundservice men samtidigt ska de vara kostnadseffektiva, driftsäkra och vid behov snabbt kunna återställas till funktionskick. I rörelseprocesserna genereras också alla data som behövs för utförandet av de centrala funktionerna (kundhantering, försäljning, riskhantering, ekonomi, myndighetsrapportering), för analysen av verksamheten och för rapporteringen till ledningen. Dessutom har hanteringen av dessa data ordnats på tillbörligt sätt.
- o I affärsrörelserna råder en balans mellan resultatet, riskerna samt kapitalen och likviditetsreserverna, och de risker som ackumuleras till hela OP Gruppen kan identifieras och hanteras bl.a. med stöd av riktlinjer för arbetsfördelningen.
- o Affärsrörelsernas och hela OP Gruppens kapitaltäckning och likviditet är på sådan nivå att OP Gruppen kan fatta alla affärsrörelsebeslut helt självständigt. OP Gruppen eller dess företag har inga andra åtaganden som skulle förhindra verkställandet av de strategiska åtgärderna, åtminstone inte för en längre tid. Dessutom har OP Gruppen en operativ förmåga att anpassa sina affärsrörelseprocesser tillräckligt snabbt för att nå upp till de strategiska målen.
- o Ingen intern eller extern aktör kan ifrågasätta hållbarheten i OP Gruppens solidariska ansvar.

När de ovan nämnda målen för riskhanteringen har uppnåtts, kan OP Gruppens affärsrörelser genomföra sin strategi utan att någon intern eller extern faktor avsevärt kan försvåra verksamheten. Därmed bidrar OP Gruppens riskhanteringsprocesser till att stödja verkställandet av OP Gruppens strategi och uppföljningen av verkställandet.

1.1.2.5 Metoder för och utförande av riskhanteringen i OP Gruppen

Riskhanteringsfunktionen bereder principerna för risktagning och riskhantering samt i samarbete med affärsrörelsen till varje intjäningslogiska helhet anpassade riskpolicyer som styr verksamheten i strategins riktning. Riskpolicyerna innehåller risklimiterna, kontrollgränser och beslutsbefogenheter som de behöriga organen ska fatta beslut om. Förslagen till limiterna och kontrollgränserna ska innehålla motiveringar till hur man kommit fram till indikatorerna och nivåerna. Limiterna och kontrollgränserna ställer upp den övre gränsen för risktagningen. Om en limit eller en kontrollgräns överskrids eller det föreligger hot om överskridning, inleds ett eskaleringsförfarande. Vid behov bereder riskhanteringsfunktionen andra mer detaljerade instruktioner om risktagning och riskhantering.

Anvisningshelheten ska i mån av möjlighet på en och samma gång uppfylla två villkor:

- ramverket styr affärsrörelsen enligt strategin, begränsar rörelsens risktagning enligt riskviljan och främjar eftertänksamma och omsorgsfulla rutiner, och

- ramverket möjliggör motiverade men begränsade affärsbeslut som avviker från principerna för risktagning och de preciserande policyerna. Därmed ska beslutsframställan genomgå en särskilt omsorgsfull beredning och tydliga motiveringar för avvikelser ska framgå av den. Av anvisningarna för riskhanteringen ska tydligt framgå hur dessa avvikelser övervakas av det behöriga organet och vilket ansvar det övervakande organet har.

I riskidentifieringsprocessen kartlägger riskhanteringsfunktionen tillsammans med representanter för affärsrörelserna och de andra interna intressenterna de faktorer som hänför sig eller kan hänföra sig till OP Gruppens affärsrörelse och/eller omvärld och dess företags affärsrörelse och åtaganden på både kort och lång sikt. Även riskkoncentrationer i risklagen identifieras och analyseras liksom de risker och riskkoncentrationer som kumuleras på grupplanet. I denna identifieringsprocess fästs särskild uppmärksamhet vid förändringar i inbördes beroenden. På basis av identifieringsprocessen administrerar riskhanteringsfunktionen en riskförteckning över identifierade risker och deras bakgrundsfaktorer. Utifrån resultaten av riskidentifieringsprocessen lägger riskhanteringsfunktionen årligen i principerna för risktagning fram de betydande risker inom OP Gruppen som styrelsen ska fatta beslut om innan förvaltningsrådet fastställer dem. Resultaten av riskidentifieringsprocessen används också för att upprätta riskpolicyer då riktlinjer, åtgärder, mål och limiter för riskhanteringen fastställs enligt riskhanteringsförmågan och riskvilligheten. Resultaten utnyttjas också för att upprätthålla det ekonomiska kapitalkravet och ramverket för stresstestning.

Riskhanteringsfunktionen fastställer lämpliga riskmätare för analys, kvantifiering, avgränsning och uppföljning av varje rörelse samt för dess risker. Metoderna och modellerna för riskmätningen samt databehoven relaterade till dem beskrivs och dokumenteras heltäckande. De implementeras så att olika risker kan harmoniseras inom OP Gruppen till jämförbara kapital- och likviditetsbehov.

Centrala metoder och modeller valideras innan de implementeras. Modellernas funktion följs upp efter införandet av dem.

Generellt sett ska metoderna och modellerna för riskhanteringen vara i linje med de metoder som affärsrörelsen tillämpar vid prissättningen samt med modellerna för resultatberäkningen. På det sättet kan man analysera balansen mellan resultatet, riskerna och kapitalen.

OP Gruppen använder de modeller den själv har utvecklat (interna modeller) för att mäta risker, bedöma kapitalbehovet, prissättningen i affärsrörelsen och för att fastställa de värden som används i bokföringen. I modellerna beaktas att de är förenliga med OP Gruppens affärsmodell, riskvillighet och riskprofil. Deras centrala parametrar och antaganden är gemensamma för gruppen och gruppens företag.

OP Gruppen använder stresstest för att uppskatta hur olika allvarliga, men möjliga, situationer som avviker från antagandena enligt historiskt kalibrerade riskmodeller kan påverka likviditeten, riskpositionen, lönsamheten och kapitaltäckningen hos gruppen och/eller företag i gruppen. Med stresstesten bedöms såväl effekten av enskilda riskfaktorer som den sammanlagda effekten av samtidiga förändringar i flera variabler. I stresstesten utnyttjas utöver olika känslighets- och scenarioanalyser också omvända stresstest. Stresstesten stöder och kompletterar den helhetsbild som de övriga riskmätningmetoderna ger av OP Gruppens totalriskposition samt utmanar den ekonomiska tillräckligheten och tillräckligheten i kapitalkravet. Med stresstest strävar man efter att täcka alla riskslag som identifierats som betydande i principerna för risktagning.

När ovan nämnda infrastruktur har tagits fram, är grunden lagd för affärsrörelsernas dagliga operativa riskhantering (identifiering, analys och prissättning av risker på kund- och transaktionsnivå samt kontinuerlig uppföljning av kunderna) och för den interna kontrollen.

De transaktioner som uppkommit vid betjäningen av kunderna medför risker som OP Gruppen måste bära. Riskerna hanteras på portföljnivå inom respektive intjäningslogiska helhet. Ansvarerna på portföljnivå fördelas klart och tydligt, och de beskrivs i riskpolicyer eller andra anvisningar. Om det inte finns någon ansvarig person för de risker som uppkommer i en viss verksamhet, ska denna verksamhet i regel inte bedrivas. En utgångspunkt är att ansvaret för en risk bara kan överföras på en sådan funktion som har möjlighet att påverka risknivån med olika åtgärder.

1.1.2.6 Oberoende riskövervakning och riskanalys som utförs av OP Gruppens riskhantering

Riskhanteringsfunktionen övervakar efterlevnaden av sina anvisningar och rapporterar betydande avvikelser till centralinstitutets styrelses riskkommitté samt compliance-funktionen.

Riskhanteringsfunktionen övervakar den operativa dagliga verksamheten, riskhanteringen samt hanteringen av likviditeten, risktagningen, affärsrörelsernas prissättning, affärsrörelse- och riskhanteringsprocesserna samt deras kvalitet inom OP Gruppen och dess företag. Den analyserar gruppens och företagets riskposition och utvecklingen av den, att risktagningen hålls inom fastställda toleranser, limiter och kontrollgränser samt att riskpolicyn iakttas. Riskhanteringsfunktionen säkerställer också kontinuiteten i verksamheten genom att övervaka hur kontinuitetsplanerna årligen upprätthålls och hur test utförs såväl i gruppens företag som i centralinstitutskoncernen.

Riskhanteringen tar fram rapporter som gör att man med metoder som lämpar sig för den intjäningslogiska helheten kan följa upp hur affärsrörelsen hålls inom de fastställda kvantitativa begränsningarna och hur den iakttar de kvalitativa kraven som ställts på den.

1.1.3 OP Gruppens betydande risker: källor och hantering

1.1.3.1 Definitioner av och källor för betydande risker

Nedan presenteras ett sammandrag av definitionerna av och källorna för OP Gruppens betydande risker.

Kreditrisk	Med kreditrisk avses risken för att en avtalspart i ett finansiellt instrument inte förmår uppfylla sina avtalsenliga betalningsförpliktelser och på så vis orsakar den andra parten en ekonomisk förlust.
Likviditetsrisk	En likviditetsrisk orsakas av obalans i timing och belopp av kassaflöden vid beviljande och anskaffning av finansiering, otillräckliga säkerheter vid anskaffning av finansiering, finansieringens timing samt koncentration relaterad till motparter eller instrument. Detta kan leda till att företagets egen likviditet försämras, om dess likviditetsberedskap inte är tillräcklig. Likviditetsrisker omfattar också likviditetsrisker på marknader, med vilket avses risk för att en marknadstransaktion inte kan genomföras inom önskvärd tid och/eller till estimerat pris.
Marknadsrisk	Med marknadsrisk avses en ofördelaktig förändring som hänför sig till ett avtals värde eller intjäningen genom ett avtal och som orsakas av prisförändringar som observeras på finansmarknaden. Till marknadsriskerna hör ränterisker, valutarisker, volatilitetsrisker, kreditspreadrisker, aktierisker och fastighetsrisker samt eventuella andra prISRISKER för balansposter och poster utanför balansräkningen.
Skadeförsäkringsrisk	Skadeförsäkringsriskerna består av skade- och reservrisken. En skaderisk uppkommer genom att skador inträffar mer än i snitt eller att de är exceptionellt stora. En reservrisk uppkommer av att skadekostnaderna för skador som redan inträffat är större än väntat eller att tidpunkten för betalningarna avviker från det som man förväntat sig.
Livförsäkringsrisk	Livförsäkringsriskerna består av biometriska risker samt kostnads- och kundbeteenderisker. En biometrisk risk uppkommer av att prognoser över försäkrades förväntade livslängd avviker från försäkringsprodukter som innehåller levnadsrisker eller att prognoser över försäkrades mortalitet (t.ex. en oförutsedd ökning i mortaliteten på grund av en katastrof) avviker från produkter som innehåller mortalitetsrisker. Biometriska risker uppkommer också av att prognoser över arbetsförmåga avviker från produkter som

	innehåller risker för arbetsförmåga, men inom OP-Livförsäkring är risken för arbetsförmåga mycket låg.
Motpartsrisker	Med motpartsrisk avses risken för att en avtalspart inte uppfyller sina ekonomiska förpliktelser. En motpartsrisk kan anknyta till ett derivatinstrument, handel eller ett återförsäkringsavtal.
Operativa risker	Operativa risker orsakas av all affärsverksamhet och kan uppkomma av bristfälliga eller felaktiga rutiner, processer, system eller yttre faktorer. Inom OP Gruppen hör också ICT- och säkerhetsriskerna till de operativa riskerna. Med datarisker, som räknas till de operativa riskerna, avses eventuella förluster, förlust av anseende eller försämrad operativ förmåga på grund av osäkerhet i beslutsfattandet, ledningen och rapporteringen i fråga om data och information som härletts från data.
Compliance-risker	En risk som förorsakas av att externa bestämmelser, interna rutiner eller behöriga rutiner eller etiska principer i kundrelationerna inte iakttas.
Modellrisker	Med modellrisk avses en eventuell förlust eller ett försämrat anseende till följd av beslut som fattats på basis av resultatet av modellerna på grund av att det uppkommit fel i utvecklingen, verkställandet eller användningen av modellerna. Modell avser en kvantitativ metod där indata med hjälp av matematik, statistik eller bedömningar från egna medarbetare omvandlas till kvantitativa data som styr affärsbeslut eller anknyter till den finansiella ställningen eller riskpositionen.
Anseenderisker	Risken för att anseendet eller förtroendet försvagas till följd av negativ publicitet eller att en risk realiserar.
Koncentrationsrisker	Risker som kan uppkomma av att affärsrörelsen koncentreras i för stor omfattning till enskilda kunder, produkter, branscher, löptidsperioder eller geografiska områden. En koncentrationsrisk kan uppkomma också genom koncentrationer som bildas av tjänsteleverantörer eller processer.
Risker i den framtida affärsrörelsen	En risk som handlar om med vilka villkor och volymer det ingås nya avtal, antingen av nuvarande eller av helt ny typ. Bakom detta kan ligga bristfällig reaktion och osmidighet att förändras då det skett förändringar i omvärlden och konkurrensmiljön eller i kundernas värden och tekniken. Den viktigaste metoden för hantering av risker i den framtida affärsrörelsen är ledningens val.

Motpartsriskerna och riskerna i den framtida affärsrörelsen behandlas inte som en separat helhet, eftersom riskerna i den framtida affärsrörelsen kan framträda som varierande betydande risker, och motpartsriskerna framträder i anknytning olika riskslag.

Kundbeteenderisken kan bli aktuell i flera olika riskslag (effekten av en förändring i kundbeteendet på till exempel försäkringsavtalens värde, insättningarnas belopp eller förtida betalningar av avtal).

Den kvarstående risken är den risk som återstår och som man inte kan eller vill avlägsna. Begreppet "kvarstående risk" kan betraktas som en synonym till "risk". Den kvarstående risken kan således inte jämföras med de ovannämnda betydande riskerna, utan en kvarstående risk kan gälla vilken som helst betydande risk ovan.

Förändringsfaktorer i omvärlden

Allmänna förändringsfaktorer i omvärlden såsom klimatförändringen och andra hållbarhetsfaktorer, det vill säga ESG-faktorer (environmental, social, governance; miljö, socialt ansvar, bolagsstyrning), påverkar kundernas och samhällets behov och preferenser. Dessa tillsammans med bland annat den tekniska utvecklingen och demografiska förändringar kan påverka finanssektorns situation för efterfrågan och utbud, vilken för sin del styr villkoren för de nya avtal som OP Gruppen ingår. Externa förändringsfaktorer analyseras för att förstå förutsättningarna för framtida framgång för kunden. Att säkerställa framtida framgång för kunderna är centralt för gruppens framtida framgång.

Förändringsfaktorerna i omvärlden är inte risker i sig, utan de kanaliseras via olika funktionskedjor till ekonomiska risker för bank- och försäkringsrörelsen. Utöver att externa förändringsfaktorer kan erbjuda möjligheter, kan de också äventyra verksamhetsförutsättningarna i vissa branscher. Till exempel där klimatförändringen kan främja verksamhetsförutsättningarna och konkurrenskraften för det inhemska lantbruket, kan den i någon bransch leda till svagare lönsamhet på grund av förändringar i kundbeteendet, lägre säkerhetsvärden i vissa områden och en större ökning än väntat i kostnader relaterade till reglering. I ett kreditinstitut återspeglar sig de ovan nämnda verkningarna direkt eller indirekt som bland annat kredit-, likviditets och anseenderisker samt operativa risker.

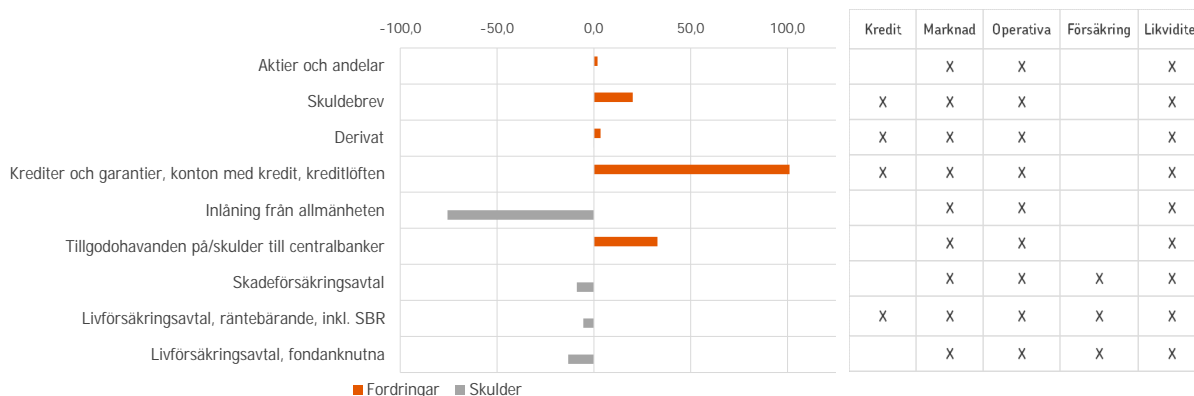
Det väsentliga är att bedöma vilka konsekvenser en förändring i omvärlden får på lång sikt. Utvecklingen kan leda till en förändring i kundbeteendet som påverkar efterfrågan och därmed produktutbudet. På lång sikt kan förändringsfaktorer i omvärlden utgöra ett hot mot kontinuiteten (till exempel priset och tillgången på finansiering). Konsekvenserna av en och samma förändringsfaktor kan samtidigt vara mycket lokala och globala utvecklingstrender. De kan på ett håll erbjuda möjligheter, medan de på annat håll kan inskränka verksamhetsförutsättningarna.

På kundnivå hanteras riskerna genom att ge kunderna rådgivning och följa upp kundrelationernas utveckling. Prissättningen är riskbaserad. ESG-projekt och/eller ESG-placeringar som finansieras ska vara ekonomiskt hållbara. Då kundernas framtida framgång ombesörjs, säkerställs att gruppens affärsverksamhet är lönsam också på lång sikt samt att de riskbuffertar som behövs för verksamheten är tillräckliga i fråga om kapital och likviditet. Genom att ge kunderna råd strävar man efter att skapa ett mervärde som visar sig som en förbättring av den ekonomiska ställningen och välfärden bland kunderna.

Centrala instrument och riskslag

Diagrammet nedan beskriver risklagen i anslutning till de centrala finansiella instrumenten och belyser risklagens betydelse med hjälp av de finansiella instrumentens balansvärden (31.12.2021).

Centrala instrument, riskslag och volymer i anslutning till dem, md €

1.1.3.2 Risker i bankrörelsen

Kreditrisker

I OP Gruppen hanteras kreditrisken med anvisningar och riktlinjer på gruppnivå samt med kvantitativa risklimit. De preciseras i riskpolicyen för bankrörelsen med riktlinjerna för risktagningen, limit och kontrollgränser, kvalitativa och

kvantitativa mål samt principerna för kundurvalet, säkerheter och kovenanter. De kvantitativa och kvalitativa målen balanserar affärsmålen med den måttfulla riskvilligheten. Limiterna och kontrollgränserna ställer upp övre gränser för risktagningen. Med hjälp av dem tryggas en tillräcklig diversifiering av kreditportföljen och undviks att det uppstår för stora riskkoncentrationer.

Hantering av kreditrisken baseras på ett omsorgsfullt kundurval och på aktiv hantering av kundrelationer, god kundkännedom, gedigen yrkeskunskap och omfattande dokumentation. Den dagliga kreditprocessen och dess kvalitet spelar en central roll i hanteringen av kreditrisiker. Kreditrisken hanteras också med val av produktsortiment och -villkor. Risken i anslutning till ny kreditgivning hanteras med övervägt kundurval och undvikande av riskkoncentrationer. Dessutom tillämpas aktiv kreditriskreducering (säkerheter, borgen) och kovenanter. Risken i kreditportföljen hanteras genom god ledning av kundrelationer samt genom en proaktiv och konsekvent hantering av problemfall.

En grundläggande förutsättning för all kreditgivning är att kundens skuldbetalningsförmåga är tillräcklig. Att en kundgrupp bildas korrekt skapar en grund för kreditriskhanteringen. Utan en klar uppfattning om vilka medlemmar som ingår i en kundgrupp, hurdan struktur kundgruppen har och hur skuldbetalningsförmågan uppkommer, kan man inte få rätt bild av den grupp som ska få finansiering eller förstå den risk som finansieringen medför. Affärsrörelsen identifierar kundgrupperna och kopplingarna inom dem, och beskriver dem i OP Gruppens system.

Tillräckligt med aktuell information ska samlas in om alla kunder som medför en kreditrisk för att kreditvärdigheten ska kunna fastställas. Kreditvärdigheten består både av kundens vilja och förmåga att betala, och därmed har båda effekter för kundens kreditklass. Genom tillräckliga och korrekta grunddata kan man säkerställa att kunden klassificeras enligt rätt kreditvärdighetsmodell och att kreditklassen ger rätt bild av de risker som knyter an till kundens kreditvärdighet. Affärsrörelsen ser till att kundernas kreditklasser kontinuerligt är i kraft och uppdaterade samt uppdaterar vid behov kreditklassen om kundens situation förändras. På det här sättet kan kreditportföljen följas upp i realtid både på bank- och på gruppnivå.

Säkerhetshanteringen grundar sig på en oberoende säkerhetsvärdering, att pantsättningarna är giltiga och att säkerheterna är realiserbara, för att man ständigt ska kunna ha en realistisk bild av de säkerheter som tryggar fordringarna. Värdena på de föremål som pantsatts som säkerhet för fordringar ska ge en rättvisande och uppdaterad bild av såväl kundens som av hela kreditportföljens säkerhetsposition. Vid värderingen av icke-likvida säkerheter ska man beakta den finansiella ställningen hos den som äger säkerhetsobjektet. Ju sämre finansiell ställning ägaren har, desto större vikt ska ges realiseringsvärdet vid värderingen av säkerhetsobjektet.

Finansieringsbesluten grundar sig på principen om åtskillnad, där den som bereder en finansiering inte ensam kan fatta finansieringsbeslutet. Finansieringsbeslut är beslut om risktagning och därför ska beslutsfattarna inför sina beslut känna till alla omständigheter som väsentligt påverkar beslutsfattandet. Alla beslut som gäller kreditrisktagning är affärsrörelsebaserade. Beslutsfattandet styrs av OP Gruppens riskvilja och den målriskposition som fastställts i riskpolicyn. Beslut som avviker från den målriskposition som fastställts i riskpolicyn ska motiveras mer ingående. Centralinstitutets riskhantering bedömer de mest betydande finansieringsprojektens förenlighet med riskpolicyn och rapporterar en lägesbild av hur riskpolicyn har iakttagits vid kreditgivningen till ledningen i OP Gruppen och de företag som bedriver bankrörelse.

Bankens verkställande ledning och förvaltning följer noggrant upp bankens kreditriskposition. Bankens ledning ansvarar för att hålla förvaltningen uppdaterad om eventuella avvikelser i bankens operativa risktagning i förhållande till den riskpolicy som förvaltningen fastställt, för att styrelsen i enlighet med sin roll ska kunna övervaka hur bankens riskposition utvecklas och vid behov styra den operativa ledningen i fråga om risktagningen.

Ur bankens synvinkel realiserar en kreditrisk i en situation där kunden fallerar och inte klarar av sina kreditförpliktelser utan att banken vidtar åtgärder, som att realisera säkerheter. Därför är det viktigt att kunder vars skuldbetalningsförmåga har försämrats eller utsätts för ett betydande hot identifieras utan dröjsmål såväl i finansieringsprocesserna som i kundhanteringsprocesserna.

Kunder som hör till de viktigaste för banken, och vars risk för fallissemang har ökat klart eller vars skuldbetalningsförmåga förknippas med något annat betydande hot, ska överföras till specialövervakning. I fråga om dessa kunder ska banken utarbeta en handlingsplan för vilka åtgärder man kan vidta för att lösa kundens situation ur bankens synvinkel och minimera den risk som eventuellt realiserar för banken. Uppföljningen och dokumenteringen av betydande potentiella eller

egentliga problemkunder ska vara intensivare och mer heltäckande jämfört med de kunder som förknippas med mindre risker. På det sättet kan man hålla sig uppdaterad om förändringar i en problemkunds situation och reagera omedelbart på dem.

Mätning av kreditrisken

Kreditrisken mäts på gruppnivå som andelen ekonomiskt kapitalkrav för kreditrisken av beloppet av exponeringar vid tidpunkten för fallissemang, andelen nödlidande fordringar av kredit- och garantistocken samt andelen förväntade kreditförluster av kredit- och garantistocken. Därtill mäts andelen företagsexponeringar i olika kreditklasskorgar och företagsexponeringarnas medelrating. För dessa mätare har limiter fastställts i riskpolicyn. Koncentrationerna i kreditportföljen följs dessutom upp kund-, bransch- och landsspecifikt. Differensen i ökningen mellan kreditstocken och det ekonomiska kapitalkravet för kreditrisken mäts för att säkerställa balansen mellan tillväxt och risktagning. För de rörelsesegment som bedriver bankrörelse har limiter fastställts så att de härletts från limiterna på gruppnivå.

Limiter som fastställts i riskpolicyn kan kompletteras med kvalitativa mål som ställts i instruktionerna för segmenten. Målen kan vara specifika för ett segment eller ett företag. Mål kan ställas för hela kreditportföljen eller separat för finansieringen till privatkunder respektive företagskunder. Dessutom kan mål ställas för mätningen av kreditriskprocessens kvalitet.

Kundsegmentering tillämpas för att säkerställa en tillräcklig spridning av kreditportföljen och en effektiv kapitalallokering vid styrningen av kreditportföljen. Kundsegmenten har fastställts så att ett enskilt segment innehåller fordringar som är homogena avseende kreditrisken och därmed kan styras som en helhet i riskpolicyn. Med stöd av segmenteringen och indelningen i kreditklasskorgar presenteras i riskpolicyn kreditportföljens målbild, vilken inte är bindande för affärsrörelsen, men affärsrörelsen bör styra kreditrisktagningen så att målbilden uppfylls.

Vid bedömningen av riskerna utnyttjar OP Gruppen interna kreditriskmodeller. För mätningen av kreditrisken används utöver modeller för bedömning av sannolikheten för fallissemang (PD, Probability of Default) även prognosmodeller för förlustandelen och exponeringsbeloppet. Exponeringens belopp vid fallissemang (EAD, Exposure at Default) är en prognos av beloppet på bankens fordran då fallissemang börjar. Beloppet av åtaganden utanför balansräkningen vid fallissemang bestäms på basis av konverteringsfaktorn (CF, Conversion Factor). Förlustandelen vid fallissemang (LGD, Loss Given Default) är en uppskattning av den ekonomiska förlust som uppkommer för banken, som andel av EAD, om fallissemang blir ett faktum. På de modeller som används i bedömningen av kreditrisken tillämpas förfaranden för modellriskhantering.

OP Gruppens interna kreditklassificeringssystem

Med kreditklassificering avses modeller och metoder, processer, övervakning, datainsamling samt it-system som ligger till grund för hantering av kreditrisker, värdering av kreditrisk, tilldelning av riskklasser för exponeringar och kvantifiering av fallissemangs- och förlustestimater för vissa typer av exponeringar. OP Gruppens kreditklassificeringssystem gäller på gruppnivå. OP Andelslags styrelse godkänner principerna för kreditklassificeringssystemet som en del av dokumentet Principer för riskhantering.

Sannolikheten för fallissemang hos **privatkunders** avtal bedöms med en intern skala i 16 steg A–F, varav de fallerande avtalen hör till klass F. Sannolikheten för fallissemang bedöms för alla privatkunders avtal månatligen med en klassificeringsmodell för kreditstocken. Klassificeringen av kreditstocken baserar sig på kundgrunddata, betalningsbeteende och annan information om kundhistorien. För varje kreditklass har härletts den genomsnittliga sannolikheten för fallissemang för en tidsperiod på ett år.

Klassificeringsmodellerna för ansökningskedet stöder tillsvidare kreditbesluten, analysen av kreditrisken och prissättningen av nykreditgivning. Andelsbankerna, gruppens finansbolagsprodukter och konsumentkrediter utan säkerhet har egna modeller för ansökningskedet.

Sannolikheten för fallissemang hos **företagskunder** bedöms med en skala i 20 steg 1,0–12,0 där insolventa kunder klassificeras i klasserna 11–12.

Medelstora och stora företagskunders rating R baserar sig på företagets ekonomiska nyckeltal och kvalitativa bakgrundsuppgifter. Utifrån dem upprättar en statistisk modell ett ratingförslag. En expert som fördjupat sig i kundens fall

gör en ratingframställan på basis av det ratingförslag som modellen ger och den övriga information som står till buds. Eventuella förändringar och osäkerheter i fråga om framtiden tas i beaktande som varningssignaler och som undantag från den klassificering som modellen ger. Kreditklassen fastställs av centralinstitutets oberoende riskhantering utifrån en ratingframställan minst en gång per år, för svaga kunder halvårsvis.

Grunden för rating A av små företagskunder utgörs av den automatiska klassificeringsmodellen Rating Alfa som Suomen Asiakastieto tillämpar. I Rating Alfa består variablerna av uppgifter om betalningsstörningar och betalningssätt, bokslutsnyckeltal och kundgrunddata för företaget och dess ansvariga. OP Gruppens ratingar bildas på basis av Rating Alfas riskpoäng och OP Gruppens interna uppgifter som beskriver betalningsbeteende som leder till fallissemang. De här ratingarna ändras vid behov utifrån bedömningar från egna medarbetare. Riktigheten hos ratingen för kunder med rating A ska bedömas minst en gång per år. För svaga kreditklasser och kunder på bevakningslistan ska bedömningen göras halvårsvis. Den ansvariga banken ansvarar för bedömningen. Efter bedömningen godkänns kreditklassen av centralinstitutets riskhantering i fråga om de viktigaste kunderna med rating A.

Företagskunder med små exponeringar klassificeras med en klassificeringsmodell för små exponeringar (P). Klassificeringsmodellen är en automatisk rating som beräknas månatligen och som upprättas på basis av kundens grunddata, kundhistoria och betalningsbeteende.

Sannolikheten för fallissemang hos **kreditinstitutsmotparter** bedöms med en skala i 20 steg 1,0–12,0 där kunder med fallissemang klassificeras i klasserna 11–12.

För bedömningen av sannolikheten för fallissemang hos kreditinstitutsmotparter finns en separat L-ratingmodell, vars struktur motsvarar företagets R-ratingmodell. Den statistiska modell som utgör grund för kreditklassificeringen baserar sig på nyckeltal i bokslut och kvalitativa bakgrundsuppgifter. Klassificeringen kan korrigeras av en expert med varningssignaler, och klassificeringen påverkas ofta av bankkoncernens moderföretags stöd och principen om sovereign ceiling, dvs. att en motpart inte kan ha en bättre rating än den stat där den verkar. Kreditinstitutens ratingar fastställs minst en gång per år.

Riskhanteringsfunktionen administrerar en detaljerad beskrivning av det interna kreditklassificeringssystemet och rapporterar regelbundet om dess funktion som en del av OP Gruppens riskanalys samt separat till direktionens riskhanteringskommitté.

Likviditetsrisker

Identifiering av likviditetsrisker

OP Gruppens centralbank och de övriga affärsenheterna samt riskhanteringen identifierar och bedömer kontinuerligt de risker som förknippas med upplåningen och affärsrörelsen samt den övriga omvärlden. Vid riskanalysen av nya produkter, tjänster, verksamhetsmodeller, processer och system ska affärsrörelsen även beakta likviditetsriskerna. Minst en gång per år gör riskhanteringen i samarbete med företrädare för affärsrörelserna en heltäckande kartläggning av likviditetsriskerna i syfte att säkerställa att förfaringsätten för att bedöma likviditetens tillräcklighet (ILAAP) är tillbörliga i förhållande till gruppens likviditetsrisker.

Likviditetsrisken hör nära samman med bankrörelsen, där finansieringens in- och utflöden inte sammanfaller tidsmässigt. Banken utsätts då för en återfinansieringsrisk till följd av framför allt differenserna mellan löptiderna för utlåningen med lång löptid och den inlåning som beror på kundbeteendet samt till följd av fordringarnas illikviditet. Samtidigt utsätts banken för koncentrationsrisk i upplåningen beträffande inlåningens och marknadsupplåningens motparter, tillgången på finansiering och löptiden. En brist på marknadslikviditet kan minska beloppet av bankens likvida medel.

Bedömning och mätning

Det kommande kassaflödet från fordringar, skulder och åtaganden utanför balansräkningen bedöms enligt avtalets förfallodag eller amorteringsplan, med en bedömning från egna medarbetare eller statistiska modeller som baserar sig på det historiska kundbeteendet.

Den strukturella finansieringsrisken mäts som differensen mellan inkommande och utgående kassaflöden i olika tidsklasser. Dessutom ska det bestämmelseenliga nyckeltalet beräknas för den stabila nettofinansieringskvoten (NSFR, Net Stable

Funding Ratio) som anger hur stora de stabila finansieringskällorna som uppskattas vara längre än ett år ska vara i relation till de poster som krävs för den stabila nettofinansieringen.

Likviditetsrisken mäts ur myndighetsperspektiv med nyckeltalet för likviditetstäckningskravet (LCR, Liquidity Coverage Ratio). Likviditetstäckningskravets tidsmässiga tillräcklighet bedöms utifrån de balansposter som förfaller. Då förnyas inte avtal som löper ut, utan de upphör på sin förfallodag. Ur ekonomisk synvinkel mäts tillräckligheten hos likviditetsreserven baserat på stresstest.

Koncentrationsrisken i upplåningen ska mätas genom att beräkna beloppet av den långfristiga upplåning med obligationslån som förfaller till betalning under en glidande period på 12 månader respektive 3 månader. Med en tidshorisont på under ett år mäts den totala marknadsupplåningen, som bildas av kort- och långfristig marknadsupplåning, under 3 månader. I fråga om inlåningen följer man upp koncentrationen av de största inlåningsvolymerna. Dessutom ska motparts-koncentrationer och instrumentspecifika koncentrationer följas upp.

Hur intecknade tillgångarna i balansräkningen är mäts genom att ställa de intecknade tillgångarna i balansräkningen i relation till de sammanlagda tillgångarna och säkerheterna i balansräkningen.

Metoderna för bedömning och mätning av risker i anslutning till placeringsverksamheten för likviditetsreserven beskrivs i samband med marknadsriskerna.

Stresstestning av likviditeten

Tillräckligheten hos OP Gruppens likviditetsreserv och beredskapsposter bedöms med hjälp av olika scenarier. Som stressscenarier används både för OP Gruppen specifika och marknadsspecifika scenarier samt kombinationer av dem. Scenarierna ska omfatta stressläget på såväl kort sikt som lång sikt. Vid mätningen av en medlemsbanks strukturella finansieringsrisk beaktas det likviditetstäckningskrav som grundar sig på myndighetens stressscenario som en likviditetsinsättning i centralbanken. I anslutning till gruppens återhämtningsplan används ett omvänt stresstest. Den verkställande ledningen bestämmer vilka scenarier som ska användas, hur resultaten från stresstesten ska användas och hur de ska rapporteras.

Upplåningsplan

I OP Gruppens upplåningsplan ska man beakta medlemsbankernas uppskattning av de kommande årens finansieringsbehov. I upplåningsplanen fastställs riktlinjerna för marknadsupplåningen under de kommande åren. Planen ska följas upp regelbundet och uppdateras vid behov under året. Inlåningen ska i första hand ske utifrån affärsrörelsestrategin och -planen. I upplåningsplanen ska fastställas källorna för marknadsupplåningen och anges hur gruppens finansieringsbehov kan täckas beträffande de viktigaste källorna för marknadsupplåning med beaktande av marknadens djup och tillräcklig spridning. Dessutom fastställs beslutsbefogenheterna för detta. I upplåningsplanen ska man också beakta ogynnsamma scenarier under flera år och plötsliga förändringar i centrala upplåningsposter.

Hantering av likviditet i valuta

OP Gruppen tar upplåning i valuta för att sprida källorna för upplåningen. Eftersom gruppens fordringar nästan helt är denominerade i euro, konverteras upplåningen i valuta i regel till euro med derivat i samband med emission.

Enligt likviditetsbestämmelserna är en valuta betydande, om skulderna i en viss valuta överstiger 5 procent av sammanslutningens balansomslutning. Betydande valutor ska följas upp månatligen med en likviditetsrapport som ges tillsynsmyndigheten. Valutor utgör endast en liten del av balansräkningen, och på grund av verksamhetsmodellen har likviditetsrisken som beror på tillgången till valuta minimerats.

Hantering av den dagsinterna likviditeten

OP Gruppens centralbank följer upp de finansieringskällor som används dagsinternt samt förutser och följer hur betalningar som sker dagsinternt genomförs. De dagsinterna finansieringskällorna hålls så länge att de betalningar som ska utföras under bankdagen kan genomföras.

I enlighet med beredskapsplanen för likviditetshanteringen kan beredskapen vid behov höjas också då den dagsinterna likviditeten störs. På så sätt säkerställs att verksamheten är effektiv om hotet om kris ökar.

Likviditetsreserv

Ur ekonomisk synvinkel består likviditetsreserven av insättningar i Finlands Bank samt av icke intecknade skuldebrev som innehas av OP Företagsbanken och som godtas som säkerhet för centralbanksfinansiering. Till den hör också OP Företagsbankens övriga omsättbara fordringsbevis och icke intecknade företagskrediter som godtas som säkerhet för centralbanksfinansiering.

Ur myndighetsperspektiv består OP Gruppens likviditetsreserv av en likviditetsreserv som uppfyller kriterierna i reglerna för likviditetstäckningskravet (= LCR-reserven).

Gruppens centralbank ansvarar för att en placeringsplan upprättas minst en gång per år. I den ingår de obligationsplaceringar i likviditetsreserven som centralbanken innehar. OP Företagsbankens styrelse godkänner planen. Placeringsplanen beaktar de begränsningar och mål för marknadsrisk, kreditrisk och likviditetstäckningsrisk som ställts i OP Gruppens risktagningsprinciper (RAS) samt riskpolicy. I placeringsplanen anges i tillämpliga delar ramen för testningen av skuldebrevens likviditet.

Placeringarna sprids genom att beakta såväl den interna riskvilligheten som kraven i de externa bestämmelserna bland annat enligt produkt, motpart och land.

Hantering av säkerheter och inteckning av tillgångar

Med säkerheter avses i det här sammanhanget OP Gruppens tillgångar som används som säkerheter för att klara av likviditetsbehov antingen i ett normalt fall eller i ett stressläge. Gruppens centralbank följer centraliserat upp säkerheterna och ansvarar för hur säkerheter används och överförs.

Den största post som kräver inteckningar av tillgångar i balansräkningen är bolån som utgör säkerhet för OP-Bostadslånebanken Abp:s säkerställda obligationslån. Dessutom kräver främst centralbanksoperationer och derivatrörelsen inteckning av tillgångar. Med tanke på förberedelserna för likviditetsbehov begränsas inteckningar av tillgångar med en kvantitativ limit i riskpolicy.

För att öka likviditetspotentialen är det viktigt att identifiera hur fordringarna i balansräkningen duger som säkerhet för finansiering och utveckla beredskapen att använda fordringarna som säkerhet för finansiering.

Hur likviditeten tryggas i stresslägen

Med beredskapsplanen för OP Gruppens likviditet upprättas en referensram som tryggar gruppens förmåga att klara av sina betalningsförpliktelser också under en likviditetskris. Planen innehåller klara operativa anvisningar och verksamhetsmodeller för att upptäcka en ökad likviditetsrisk samt styra mot rättidiga och rättdimensionerade åtgärder för att minska likviditetsrisken genom att säkerställa en effektiv organisation och verksamhet då hotet om en kris ökar. För varje beredskapsnivå för likviditeten finns styr- och uppföljningsförfaranden som skärps i takt med att beredskapsnivån höjs.

Dessutom inkluderar OP Gruppens återhämtningsplan återhämtningsåtgärder för likviditetshanteringen.

Rapportering av likviditetsrisk

Likviditetsriskerna rapporteras till centralinstitutets ledning regelbundet, och i samband med att beredskapsnivån för likviditetläget höjs övergår man vid behov till lägesrapportering varje vecka eller varje dag. I OP Gruppens företag rapporteras likviditetsrisken till styrelsen regelbundet minst enligt de kontrollgränser och limiter som ställts upp.

I OP Gruppens riskanalys rapporterar riskhanteringen kvartalsvis till riskkommittén vid centralinstitutets styrelse om utfallet av likviditetsstrategin och riktlinjerna i riskpolicy för bankrörelsen. Vid rapporteringen bedöms i regel på sammanslutningsnivå vilka förändringar som skett i upplåningen i förhållande till finansieringsbehovet inom kundrörelsen samt separat även förändringarna i inlåningen och marknadsupplåningen och det relaterade kundbeteendet. Därtill

bedöms med hjälp av stresstestning hur väl de interna likviditetsbuffertarna räcker till på kort och lång sikt, bankrörelsens strukturella finansieringsposition samt ändringar i myndighetskraven.

Funktionen hos de modeller som används vid hanteringen av likviditetsrisker säkerställs enligt principerna för hantering av modellrisker, som beskrivs i samband med modellriskerna.

Hantering och styrning av likviditeten i sammanslutningen

Likviditetsregleringen tillämpas inte som sådan på företagen i sammanslutningen, utan centralinstitutet kan med ECB:s tillstånd bevilja sina medlemsbanker tillstånd att avvika från likviditetsregleringen. OP Andelslag har i egenskap av centralinstitut för sammanslutningen av andelsbanker beviljat sina medlemskreditinstitut ett undantag i enlighet med lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker. Med stöd av undantaget tillämpas de krav på kreditinstituts likviditet som avses i del sex i EU:s tillsynsförordning inte på medlemskreditinstitutet. Likviditeten enligt förordningen övervakas och rapporteras för sammanslutningen av andelsbanker. En förutsättning för beviljande av undantag är att centralinstitutet ger sammanslutningens företag anvisningar om de riskhanteringsåtgärder som behövs för tryggnad av likviditeten och om andra kvalitetskrav, samt övervakar att dessa anvisningar iakttas.

Centralinstitutets verkställande ledning ansvarar för att centraliserat ordna hanteringen av likviditetsrisken i OP Gruppen i enlighet med riktlinjerna i likviditetsstrategin. Ledningen ska se till att hanteringen av sammanslutningens likviditet och övervakningen av den är fortlöpande i harmoni med affärsrörelsens omfattning och natur samt uppfyller kraven i regleringen. Vid styrningen av försäljningen av inlåningen och utlåningen ska ledningen inte endast fästa vikt vid målen för tillväxt och lönsamhet, utan även vid produkternas likviditetsegenskaper. Med hjälp av produktutvecklingen i anslutning till kundbetjäningen bör man också sträva efter att minska likviditets- och finansieringsstrukturens risker.

OP Gruppens likviditets- och marknadsupplåningsplan samt fullmakterna för upplåning på kapitalmarknaderna godkänns av OP Företagsbankens och OP-Bostadslånebankens styrelser. Centralinstitutets verkställande ledning godkänner beredskapsplanen för likviditeten. Planen innehåller förfaranden för att styra och övervaka en beredskapsnivåbaserad likviditet samt finansieringskällorna.

I egenskap av centralbank för OP Gruppen tryggar OP Företagsbanken Abp likviditeten för såväl hela gruppen som varje andelsbank eller annat företag som hör till gruppen. Gruppens företags likviditet samlas på gruppens centralbanks checkkonto i Finlands Bank. Därmed sköts hela gruppens likviditetsposition alltid centraliserat via checkkontot. OP Gruppens centralbank ansvarar för gruppens marknadsupplåning, hanterar gruppens kortfristiga likviditet och upprätthåller likviditetsreserven, sköter centraliserat gruppens minimireservskyldighet och ansvarar för hanteringen av den dagsinterna likviditetsrisken. OP Företagsbanken administrerar centralt gruppens marknadsupplåning med främmande kapital och med eget kapitalinstrument, medan OP-Bostadslånebanken Abp handhar marknadsupplåningen mot säkerheter i bolån.

Genom beslut av styrelsen eller ett av styrelsen befullmäktigat organ kan centralbanken utnyttja säkerheter som normalt finns i hela OP Gruppen. Centralinstitutets styrelse eller ett av styrelsen befullmäktigat organ ålägger vid en störning på penning- och kapitalmarknaden eller vid en allvarlig likviditetskris som beror på någon annan omständighet, eller som en förberedelse för en sådan kris, medlemsbankerna i sammanslutningen att antingen sälja krediter till OP-Bostadslånebanken Abp eller via en mellankredit ställa sin kreditstock som säkerhet för ett säkerställt obligationslån som OP-Bostadslånebanken Abp har satt i omlopp. Omfattningen av krediterna baserar sig på det gruppspecifika behovet och fastställs skilt för varje bank. Beslutet kan verkställas genom beslut av centralinstitutets styrelse eller ett av styrelsen befullmäktigat organ. Medlemsbankerna förbinder sig att omedelbart vidta de åtgärder som föranleds av beslutet.

De primära finansieringskällorna för andelsbankernas utlåning är eget kapital, inlåning och mellankredit via OP-Bostadslånebanken. Användningen av mellankrediter minskar OP Gruppens behov av senior upplåning.

Om det uppstår likviditetsöverskott i en andelsbanks kundrörelse överförs det till placeringsprodukter som tillhandahålls av gruppens centralbank för att stödja genomförandet av hela OP Gruppens grunduppgift. Placeringsverksamhet ingår inte i en andelsbanks grunduppgift.

Allokering av kostnader för likviditetsrisker i sammanslutningen

Kostnaderna för marknadsupplåningen och upprätthållandet av likviditetsreserven fördelas på medlemsbankerna enligt den upphovsprincip som centralinstitutets verkställande ledning har godkänt. Kostnaderna för upprätthållandet av likviditeten allokeras via likviditetsinsättningar och kostnaderna för marknadsupplåningen med en marginal som läggs på OP-krediternas/OP-insättningarnas räntegolv eller genom något annat förfarande.

Kostnaderna för extern marknadsupplåning ska återspeglas i kundrörelsens prissättning.

Marknadsrisker

Strategi för hantering av ränterisken i den finansiella balansräkningen

Cirka en tredjedel av OP Gruppens intäkter består av räntenettet. Strategin för hantering av ränterisken i den finansiella balansräkningen utgör därför ett centralt element vid säkerställandet av stabiliteten i gruppens resultat. Ränterisken i den finansiella balansräkningen har fastställts som en del av marknadsriskerna och en betydande risk hos OP Gruppen.

Den finansiella balansräkningen bildas av de balansposter och poster utanför balansräkningen för OP Gruppens bankrörelse som inte har fastställts som poster som hör till handelslagret. Ränterisken i den finansiella balansräkningen är en strukturell ränterisk som uppstår på grund av rörelsens karaktär. Ränterisken i den finansiella balansräkningen säkras med produkter som tillhandahålls av gruppens centralbank. Medlemsbankerna ska ha tillräckliga kunskaper om hur derivat används för säkringen.

Limiterna för ränterisken i den finansiella balansräkningen ställs på en nivå som inte uppmuntrar till att ta en för stor ränterisk på kort eller lång sikt i relation till respektive medlemsbanks riskhanteringsförmåga.

Principerna för hanteringen av ränterisken i den finansiella balansräkningen ger förutsättningar för att uppfylla kraven även i IRRBB-regelverket (Interest Rate Risk in the Banking Book). Enligt principerna:

- Den verkställande ledningen har ansvaret för att ordna hanteringen av ränteriskerna i den finansiella balansräkningen för OP Gruppens bankrörelse i enlighet med riktlinjerna i strategin för hantering av ränterisken.
- Förfarandena för hanteringen av ränterisken ska vara motiverade, gedigna och dokumenterade.
- Varje medlemsbank i sammanslutningen ska bära ränterisken i sin egen finansiella balansräkning och ansvara för hanteringen av den.
- Optionaliteter som ingår i tillgångar och skulder beaktas i de modeller som används för att mäta ränterisken. Modellernas funktion säkerställs enligt principerna för hantering av modellrisker, som beskrivs i samband med modellriskerna.
- Ränterisken mäts med hjälp av förändringar i räntekurvans nivå och i stresstest även med hjälp av förändringar i räntekurvans form.
- Med ränteintäktsriskmätaren mäts räntenettorisken, och med nuvärdesriskmätaren mäts den ränterisk som ingår i balansräkningen och i poster utanför balansräkningen under hela löptiden.
- För ränterisken i den finansiella balansräkningen reserveras ekonomiskt kapital i förhållande till ränterisken.
- Stresstest för ränterisken utförs regelbundet.
- För närvarande finns lite krediter med fast ränta. Fordringarna är till huvudsak bundna till rörliga referensräntor, och bankens intjäning baserar sig därför inte i nämnvärd utsträckning på att utnyttja räntedifferenser mellan korta och långa räntor. Bankens intjäning kan dock delvis basera sig också på att utnyttja räntedifferenser mellan långa och korta räntor mer än nu, inom ramen för ränterisklimiterna.

Varje medlemsbank hanterar ränterisken i den finansiella balansräkningen i enlighet med riktlinjerna och begränsningarna i riskpolicyn, andra anvisningar från centralinstitutet och måluppställningen samt konto-, insättnings- och kreditvillkoren. Medlemsbankerna upprättar i samband med årsplaneringen en balanshanteringsplan som även innefattar en plan för hanteringen av ränterisken i den finansiella balansräkningen.

Genom ett riskanalysförfarande för OP Gruppens nya produkter, tjänster, verksamhetsmodeller, processer och system säkerställer man att hanteringen av ränterisken har förståtts och beskrivits på ett korrekt sätt.

För en avsevärd del av krediterna är den nedre gränsen för referensräntan noll enligt kreditvillkoren. Denna nedre gräns anses tekniskt och med stor sannolikhet vara hållbar, eftersom ett avstående från den inte diskuteras inom branschen eller i offentligheten. Slopandet av nollräntegolv förutsätter en ändring av lagstiftningen, där det fastställs hur en negativ referensränta krediteras kunden och hur den ska behandlas i beskattningen. Effekterna av slopandet av nollräntegolv bedöms med stresstest.

Eget kapital anses vara en post med vilken affärsrörelse finansieras. I riskkalkylerna beaktas räntorna på Avkastningsandelarna enligt kundlöftet och kapitallånen enligt avtalsräntan. Aktiekapital och andelskapital är räntefria liksom ackumulerade vinstmedel.

Centralinstitutet säkerställer genom centraliserad säkringsredovisning att det i gruppens och dess viktigaste företags bokslut ingår en avbildning som motsvarar karaktären hos affärsverksamheten vid ränterisköverföringen.

I OP Gruppens riskanalys rapporterar riskhanteringsfunktionen kvartalsvis till riskkommittén vid centralinstitutets styrelse om utfallet av riktlinjerna i riskpolicyn för bankrörelsen.

Hantering av övriga marknadsriskerna i bankrörelsen via balansräkningen

De övriga marknadsriskerna i intjäningslogiken "bankrörelse via balansräkningen" uppkommer närmast av hanteringen av OP Gruppens likviditetsreserv samt av OP Företagsbankens obligationsportfölj.

OP Företagsbankens centralbanksfunktion förvaltar likviditetsreserven för OP Gruppens bankrörelse. Likviditetstäckningskravet enligt regleringen (LCR) fastställer ramarna för storleken på och allokeringen av likviditetsreserven. Likviditetsreserven omfattar utöver centralbankstillgodohavanden en likviditetsreservportfölj, vars poster ska uppfylla kraven på kreditvärdighet och likviditet i regleringen. Därför innehåller portföljen värdepapper för vilka det är ytterst osannolikt att kreditförluster kommer att realiseras. Dessa värdepapper har för det mesta en fast ränta, dvs. deras värde lever efter marknadsräntorna och rörelserna i kreditspreaderna. Man har bestämt att värdepappren i portföljen ska redovisas i en kategori som värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat, och därför redovisas deras värdeförändringar i fonden för verkligt värde i kapitalbasen och de påverkar därmed kapitaltäckningen.

Likviditetsreservportföljen följs upp och hanteras med metoderna för hantering av marknadsrisken:

- I likviditetsreservportföljen baserar sig intjäningen på att bära kreditspread- och likviditetsrisken. Ränterisken säkras med derivat. Derivattransaktionerna kan ingås inom OP Företagsbanken, varvid ränterisken överförs att hanteras av centralbanken.
- I riskpolicyn för bankrörelsen fastställs metoderna för riskmätning, limiterna för risktagning och övriga begränsningar.
- För placeringsportföljen utarbetas en placeringsplan där man beskriver målen för placeringsverksamheten och principerna för portföljförvaltningen. OP Företagsbankens styrelse godkänner placeringsplanen. Utöver det som beskrivs i placeringsplanen kan kortfristiga placeringar göras i kommuncertifikat.
- En tillräcklig spridning av portföljerna tryggas med separata emittentspecifika begränsningar.

Därtill placerar OP Företagsbanken i företags obligationslån. Portföljen av obligationer är motvikt till kreditgivningen ur OP Företagsbankens synvinkel. För portföljen utarbetas en placeringsplan där man beskriver målen för placeringsverksamheten och principerna för portföljförvaltningen.

Bankrörelsens aktie- och fastighetsrisk hanteras främst genom anvisningar som noggrant begränsar risktagningen. Fastighetsrisken består närmast av fastigheter i andelsbankernas eget bruk. Till bankrörelsens nuvarande affärsmodeller hör inte att öka aktie- eller fastighetsrisken.

Vid finansiering av bilhandel kan man erbjuda produkter där OP Företagsbanken bär risken för bilens återförsäljningsvärde vid slutet av avtalsperioden. Om det realiserade försäljningspriset understiger uppskattningen i avtalet när intjäningen inte upp till målet eller förlust uppstår. I syfte att hantera risken är det viktigt att avgränsa de finansierade objekten så att deras prisutveckling är förutsebar och att de kan realiseras snabbt.

Markets-funktionens riskhantering

OP Gruppens handel med kapitalmarknadsprodukter har koncentrerats till OP Företagsbankens Markets-funktion. Till denna hör att prissätta och skydda de ränteskyddsprodukter som gjorts för lån beviljade av andelsbankerna och OP Företagsbanken, olika ränteskydd, valutahandel, strukturerade placeringsprodukter, handel med obligationer samt råvaruderivat. Risker som har tagits är exempelvis ränterisken i olika valutor, valutarisken, volatilitetsrisken för optioner, kreditspreadrisken och motpartsrisken. Återköp av strukturerade placeringsprodukter ger också upphov till en viss aktierisk. Markets ansvarar för hanteringen av gruppens valutaposition och gör vid behov valutatransaktioner på marknaden. Markets riskpositioner hanteras genom aktiv handel på marknaden. Markets risk- och resultatuppföljning sker dagligen. Dessutom rapporterar riskhanteringen om Markets risker till styrelsens riskkommitté och den verkställande ledningen inom ramen för OP Gruppens riskanalys.

Markets risker mäts med "expected shortfall"-indikatorer samt med olika slags produkt- och positionsspecifika känslighetsindikatorer och indikatorer för nominellt värde. Konsekvenserna av operativt signifikanta marknadsfluktuationer bedöms med stresstest för att få en bild av riskerna som anknyter till sällsynta marknadsfluktuationer med betydande inverkan. Markets marknadsrisker ingår i det ekonomiska kapitalkravet. Riskpolicyn sätter limiter och begränsningar för affärsmodellerna. Riskpolicyn utarbetas så att riskerna visas per affärsmodell och den externa risktagningen i modellerna är strikt avgränsad.

När avtal om derivatinstrument ingås uppkommer en motpartsrisk som begränsas med hjälp av kundvisa limiter. Beslut om limiterna tas i processen för OP Företagsbankens kreditbeslut. För att risken ska beaktas, korrigeras derivatvärderingarna genom värderingsjusteringar för kreditrisken (CVA och DVA). Hur stor värderingsjusteringen är beror på den kreditriskfria värderingen av derivat, räntenivån, valutakurserna, volatiliteten i ränteoptionerna och kreditriskens marknadspris. Fluktuationer som orsakas av variationer i räntenivån vid värderingsjusteringar för kreditrisken minskas genom derivatinstrument.

De risker som uppkommer av ränteskydd inbäddade i krediter överförs till Markets, som täcker dem på marknaden. Risker som hänför sig till verksamheten är ränte- och volatilitetsrisken. För vissa produkter har det prognostiserade kundbeteendet en betydande inverkan på prissättningen av produkten och säkringen av risken. Om kundernas beteende på det stora hela avsevärt avviker från prognoserna, kan de realiserade kundintäkterna vara mindre eller större än väntat samt riskpositionen över- eller undersäkrad. Kundbeteenderiskerna avviker från marknadsriskerna i och med att man inte kan gardera sig mot dem på interbankmarknaden. Riskhanteringen baserar sig på andelsbankernas hantering av kundrelationer, uppföljning av kundbeteendet och utnyttjande av insamlad information för att utveckla prognosmodellerna.

Riskhantering inom affärsmodellen Kapitalförvaltning

De operativa riskerna och compliance-riskerna i anslutning till organiseringen av verksamheten är de viktigaste riskerna i affärsområdet Kapitalförvaltning. Försäljningen av kapitalförvaltningsprodukter berörs av detaljerad reglering som syftar till att säkerställa att kunden förstår riskerna och kostnaderna samt miljökonsekvenserna och de sociala konsekvenserna i anslutning till placeringsbesluten. Försäljningen av placeringsprodukter är förenad med en anseenderisk. Marknadsutvecklingens inverkan på de förvaltade medlen exponerar affärsrörelsens intjäning för marknadsrisker.

Riskerna hanteras genom att förbättra kvaliteten på processerna och säkerställa att produktutbudet motsvarar efterfrågan och behoven bland kunderna. Ett mångsidigt utbud av produkter förbättrar kundlojaliteten i situationer där kunder vill byta eller diversifiera placeringsobjekt. För riskerna reserveras kapitalkrav som en del av riskslaget Övriga risker som ska bedömas.

Compliance-organisationen rapporterar om compliance-risker och riskhanteringsfunktionen om de övriga riskerna i anslutning till intjäningslogikhelheten Kapitalförvaltning till styrelsens riskkommitté och den verkställande ledningen inom ramen för OP Gruppens riskanalys.

1.1.3.3 Riskerna i försäkringsverksamheten

Livförsäkringsrisker

De biometriska risker som ingår i livförsäkringsprodukterna beror på att ersättningar till följd av dödsfall eller arbetsoförmåga betalas i en större omfattning eller att pensioner betalas längre än förväntat. Dödlighetsintensitet och återstående livslängd inverkar på livförsäkringsbolagets riskposition i dödsfallsförsäkringar och pensionsförsäkringar. I synnerhet i förmånsbaserade gruppensionsförsäkringar och andra bestånd som innehåller livslånga pensionsförsäkringar är livslängdsrisken stor, eftersom de här avtalen inte innehåller en dödlighetsrisk med en avsevärd motsatt riskposition.

Av försäkringstagarnas kundbeteende uppkommer en annullationsrisk och en återköpsrisk. Försäkringstagare har rätt att sluta betala försäkringspremier, säga upp avtal i förtid eller ändra avtalet med stöd av en option som ingår i avtalet så att bolaget får en större risk än tidigare i det ändrade avtalet. Ett exempel på en sådan option är kundens rätt att byta ut avkastningen på tillgångarna från fondanknuten till beräkningsränta, vilket ökar räntekostnaderna. Ett annat exempel är uppskjutning av pensionen, vilket ökar både livslängdsrisken och annullationsrisken. Sparförsäkringar och kapitaliseringsavtal, där kunderna har återköpsrätt, är särskilt exponerade för återköpsriskerna som anknyter till kundbeteendet. Detsamma gäller riskförsäkringar som försäkringstagaren kan säga upp när som helst. Återköp av pensionsförsäkringar är möjliga endast i undantagsfall.

Med kostnadsrisk avses en situation där de kostnader som uppkommer för förvaltningen och skötseln av försäkringsavtal samt för ersättningsverksamheten skiljer sig från de kostnader som uppskattats vid premiesättningen. Försäkringar som förfaller i förtid kan också äventyra hållbarheten hos de kostnadsantaganden som gjorts i premiesättningen av försäkringar och därmed bidra till att kostnadsrisken realiserar.

Det behov av kapital som livförsäkringsriskerna förutsätter analyseras med solvenskapitalkravet (SCR) och det ekonomiska kapitalkravet. Analysen kompletteras med stresstest.

Livförsäkringens försäkringsrisker hanteras med ett noggrant riskurval och en noggrann premiesättning samt genom att säkerställa en precis och tryggande värdering av försäkringsskulden. Riktlinjerna för kund- och riskurval beskrivs i anvisningar som uppdateras regelbundet.

Riskerna i anslutning till dödlighetsintensiteten och livslängden premiesätts tryggande på basis av omständigheterna och förhållandena vid tidpunkten för beviljande av försäkringen. Bolaget har få möjligheter att ändra priset på de här långfristiga avtalen. Därför får försäkringsbolaget bära risken för en eventuell senare ändring av premiesättningsgrunderna genom att premierna i nyförsäljningen höjs och bolaget bokför en komplettering av försäkringsskulden för det bestånd som sålts. Genom att tillhandahålla försäkringar med motsatt riskposition reduceras nettorisken i hela försäkringsbeståndet.

Risken för förtida annullation i anslutning till kundbeteendet och risken för kundens option att byta avkastningen på sina tillgångar till beräkningsränta hanteras genom ett konkurrenskraftigt produktsortiment och en lämplig produktstruktur samt genom incitament och sanktioner i avtalsvillkoren.

Kostnadsrisken hanteras med en tillräcklig kostnadsdisciplin och tryggande premiesättning. Hur antagandena för premiesättningen realiserar följs fortlöpande upp och vid behov justeras premierna för nyförsäljning och en komplettering av försäkringsskulden bokförs för det sålda försäkringsbeståndet.

Risken begränsas också med en återförsäkring vars nivå fastställs i de återförsäkringsprinciper som styrelsen för OP-Livförsäkrings Ab har godkänt. Återförsäkringsprinciperna fastställer gränserna för det maximala självbehållet och katastrofskyddets kapacitet. Återförsäkringsprinciperna begränsar också befogenheterna att ta motpartsrisiker inom återförsäkringen, eftersom dokumentet sätter limiter utifrån motpartens rating och återförsäkringens avtalstyp (avtalsrörelse, fakultativ).

Den ansvariga försäkringsmatematikern ger årligen bolagets styrelse en utredning av hur de krav som försäkringsskulden ställer fortlöpande uppfylls och av de krav som försäkringsrörelsens karaktär ställer samt aktuarifunktionens utlåtanden om försäkringspolicyn och återförsäkringsarrangemangen.

Det ekonomiska kapitalkrav som försäkringsriskerna binder limiteras i relation till OP Gruppens interna kapital. Beloppet av försäkringsriskerna styrs också av det mål som ställts upp i kapitalplanen för förhållandet mellan kapitalbasmedlen och solvenskapitalkravet.

Skadeförsäkringsrisker

Försäkringsverksamheten grundar sig på risktagning och hantering av risken. De viktigaste försäkringsriskerna är förknippade med riskurval och premiesättning, teckning av återförsäkringsskydd och försäkringsskuldens tillräcklighet. I skadeförsäkringen anknyter risken i anslutning till försäkringsskuden speciellt till sådana försäkringsgrenar där det tar lång tid innan skadorna visar sig. Biometrisk risker uppkommer också när skadeförsäkringsbolag beviljar sådana skadeförsäkringar där det betalas ut en fortlöpande pension till följd av ett försäkringsfall.

Skadeförsäkringsriskerna analyseras med solvenskapitalkravet (SCR) och det ekonomiska kapitalkravet. Analysen kompletteras med stresstest.

Skadeförsäkringsriskerna hanteras med ett noggrant riskurval och en noggrann premiesättning samt genom att säkerställa en precis och tryggande värdering av försäkringsskuden.

Prissättningen av försäkringarna baserar sig på riskmotsvarighet, dvs. att riskpremien för en försäkring motsvarar åtminstone de försäkringsersättningar som betalas ur försäkringen. Försäkringspremien innehåller också komponenter för operativa kostnader och kapitalkostnader.

Grunderna för riskurvalet (kundurval och kriterierna för det samt grenspecifika beslutsgränser) fastställs i riskpolicyn, som uppdateras årligen, och i anvisningar som kompletterar den. Dokumenten fastställer differentierade beslutsbefogenheter enligt försäkringsriskens storlek samt risker enligt försäkringsgren, vilka anges endast begränsat och efter prövning av ledningsgruppen för Försäkringsskuder.

Försäkringsperioderna för skadeförsäkringen är i regel årsförsäkringar eller kortare och förändringarna i försäkringsriskerna kan i regel snabbt överföras till försäkringspremierna. För långfristiga försäkringsgrenar där riskerna eventuellt är oberoende av varandra, hanteras riskerna genom att ställa upp årliga teckningslimiter.

Risken begränsas också med en återförsäkring vars nivå fastställs i de återförsäkringsprinciper som styrelserna har godkänt. Återförsäkringen sker främst med risk- (det försäkrade objektet) och skadefallspecifika återförsäkringsskydd. Eventuella luckor i återförsäkringsskyddet fylls med noggranna UW-anvisningar. Den risk som tillgången på återförsäkring utgör övervakas aktivt. Oberoende av försäkringsgren återförsäkras stora enskilda risker, till exempel skadekumuler som eventuellt förorsakas av naturkatastrofer eller mänsklig verksamhet.

Återförsäkringsprinciperna fastställer gränserna för det maximala självbehållet och katastrofskyddets kapacitet. Återförsäkringsprinciperna begränsar också befogenheterna att ta motpartsrisker inom återförsäkringen, eftersom dokumentet sätter limiter utifrån motpartens rating och återförsäkringens avtalstyp (avtalsrörelse, fakultativ, fronting). Lokala riskkoncentrationer beaktas vid EML-beräkningen av egendoms- och avbrottsrisker (Estimated Maximum Loss, den beräknade maximala skadan) och i det EML-genombrottskydd som ingår i återförsäkringsskyddet.

Försäkringsskuldens belopp uppskattas betryggande så att det räcker till för att täcka de förpliktelser som härrör från försäkringsavtalen. Det här genomförs så att man först gör en uppskattning av försäkringsskuldens förväntade värde och på det räknar ut ett säkerhetstillägg på grund av den ovisshet som föreligger. Den ansvariga försäkringsmatematikern ger årligen bolagets styrelse en utredning av hur de krav som försäkringsskuden ställer fortlöpande uppfylls och av de krav som försäkringsrörelsens karaktär ställer samt aktuariefunktionens utlåtanden om försäkringspolicyn och återförsäkringsarrangemangen.

Det ekonomiska kapitalkrav som försäkringsriskerna binder limiteras i relation till gruppens interna kapital. Beloppet av försäkringsriskerna begränsas också av det mål som ställts upp i kapitalplanen för förhållandet mellan kapitalbasmedlen och solvenskapitalkravet.

Hantering av marknads- och motpartsrisiker i livförsäkrings- och skadeförsäkringsrörelsen

Hantering av strukturella ränterisiker och andra risker i placeringsverksamheten

Hanteringen av marknadsriskerna inom liv- och skadeförsäkringsrörelserna omfattar marknadsriskerna i hela balansräkningen, dvs. försäkringsskulden, placeringarna och derivaten. Syftet med placeringsverksamheten är att säkerställa kundernas avkastning, att ge täckning för försäkringsskulden och att placera täckningen räntabelt.

Granskningen av den strukturella ränterisken, dvs. risken i räntebalansen, börjar med hur väl ränteplaceringarnas och försäkringsåtagandenas kassaflöden har anpassats till varandra (Asset and Liability Management = ALM). Ändringar i räntorna har effekter för värdet både på försäkringsskulder och på placeringar och skyddande derivat.

I Solvens II-ramverket och modellen för ekonomiskt kapitalkrav ingår en volatilitetskorrigerig i diskonteringskurvan för försäkringsskulden, vilket även medför en kreditmarginalrisk. Då räntorna sjunker och kreditriskmarginalerna minskar, ökar försäkringsskuldens nuvärde. Med tanke på kreditmarginalriskens nivå är det viktigt att tillgångarna och skulderna har enhetliga riskprofiler. Säkringen av ränterisken i försäkringsskulden kan genomföras både genom direkta ränteplaceringar och med räntederivat. Därför utgörs nettoränterisken av såväl ränterisken i försäkringsskulden som riskprofilen för de ränteplaceringar och derivatskydd som utgör täckning för försäkringsskulden.

I placeringsverksamheten beaktas bland annat den strukturella ränterisk som uppkommer bland annat av försäkringsskuldens kassaflöde samt de övriga krav som försäkringsskulden ställer på investeringstillgångarna och deras likviditet. Tillämpningen av skälighetsprincipen inom livförsäkringen påverkar också placeringsverksamhetens mål och risktagningens omfattning.

Marknadsriskens storlek mäts och begränsas med Value at Risk-mätaren och olika känslighetsmätare samt enligt beloppet av det ekonomiska kapitalkravet och solvenskapitalkravet (SCR). Analysen kompletteras med stresstest. Genom att granska fördelningen inom allokeringen enligt tillgångsslag bedömer man försäkringsbolagens riskkoncentrationer på tillgångsklassnivå.

Marknadsriskerna i räntebalansen begränsas med marknads- och koncentrationsrisklimiter i de placeringsplaner som bolagets styrelse fastställt i enlighet med de intjäningslogikspecifika riskpolicyerna. Begränsningar per tillgångsklass fastställs för likvida och illikvida placeringar. Separata placeringsplaner utarbetas för livförsäkringsbeståndet (ETA 1) och för pensionsförsäkringsbeståndet (ETA 2) som OP-Livförsäkrings Ab övertagit av Ömsesidiga Livförsäkringsbolaget Suomi. I placeringsplanerna godkänner försäkringsbolagens styrelser också principerna för användningen av derivat. Placeringsportföljerna begränsas förutom av gruppens riskpolicy och limiter även av de riktlinjer för ansvarsfull placering som bolagens styrelser har fastställt.

Försäkringsbolagens försäkringsskuld medför i regel ingen valutarisk, eftersom den i huvudsak är i euro, och för OP-Livförsäkrings del i sin helhet i euro. Av den anledningen riktas också en stor del av de placeringar som utgör täckning för försäkringsskulden till värdepapper i euro.

Hantering av motpartsrisiker

Återförsäkrarnas motpartsrisk hanteras med limiter som är specifika för varje kreditklass och motpart samt i enlighet med placeringsplanerna och principerna för återförsäkring, som fastställts av styrelsen.

Motpartsrisken i placeringsportföljen begränsas med kreditklassspecifika allokeringlimiter.

För motpartsrisken reserveras kapital både i modellen för ekonomiskt kapitalkrav och i SCR-beräkningen.

1.1.3.4 Risker på gruppnivå

Operativa risker

Hantering av operativa risker

Den operativa risken är en s.k. påföljdsrisk som orsakas av all affärsverksamhet och som kan uppkomma av bristfälliga eller felaktiga rutiner, processer, system eller yttre faktorer. Den operativa risken kan framkomma som en ekonomisk förlust eller som någon annan skadlig följd, t.ex. som försvagat eller förlorat anseende eller förtroende.

Inom OP Gruppen räknas också ICT- och säkerhetsriskerna till de operativa riskerna. Operativa risker är dessutom data-, compliance- och modellriskerna, som på grund av sina särdrag har klassificerats som separata riskslag.

Hantering av operativa risker i affärsrörelsen

Målet för hanteringen av operativa risker är att säkerställa de centrala affärsprocessernas och funktionernas effektivitet och kvalitet samt deras kontinuitet även under exceptionella omständigheter. Ledningen för varje företag i OP Gruppen samt processägaren ansvarar för att ordna hanteringen av operativa risker i enlighet med ovan nämnda mål och med beaktande av affärsrörelsernas särdrag.

Med hanteringen av operativa risker säkerställer företagets ledning och processägarna att riskerna inte medför oförutsedda ekonomiska förluster eller andra skadliga följder. På grund av de operativa riskernas kvalitativa art går det inte att skydda sig mot dem helt och hållet och inte heller att alltid undvika de negativa följderna av dem. Målet med hanteringen av operativa risker är inte heller alltid att helt eliminera risken, utan att hantera risken så att risknivån är acceptabel.

Hanteringen av säkerhetsriskerna och säkerhetsarbetet har som mål att stärka säkerhetskulturen i hela organisationen, att utveckla och upprätthålla den säkerhetsnivå som behövs med betoning på förebyggande åtgärder samt att effektivt hantera hot och störningar. Vid hot är säkerställandet av personsäkerheten alltid det primära målet, skyddet av egendom och information är sekundärt.

Målet för hanteringen av ICT-risker är att säkerställa de system och datakommunikationsförbindelser som hör till de centrala operativa processerna och deras backup-system, så att de är tillgängliga och återhämtar sig snabbt efter störningar. Varje systemägare ska se till att ovan nämnda mål uppnås även när det gäller externa ICT-leverantörer.

Viktiga delområden när hanteringen av de operativa riskerna ska organiseras är bl.a.:

- Tydliga organisationsstrukturer och fastställda ansvarsområden.
- Processer, vars ägare har utsetts och där ägarna ansvarar för processens effektivitet och kvalitet samt för förenligheten med regleringen beroende på processägarens uppgifter och ansvar.
- Personal som ska ha tillräcklig kompetens och behörighet för arbetsuppgifterna, samt tydligt fastställda och beskrivna ansvarsområden och mål som också har informerats om på tillbörligt sätt.
- Systematiskt uppfyllande av interna och externa krav för att hantera säkerhetsrisker (bekämpa, observera, reagera)
- Sådana åtkomsträtter och befogenheter för information och ICT-system som grundar sig på arbetsuppgifterna och som har begränsats till den information och de ICT-system som behövs för utförandet av arbetsuppgifterna. Ledningen i OP Gruppens företag ansvarar för administrationen och övervakningen av åtkomsträtter. Detta omfattar också att fastställa eventuella farliga arbetskombinationer och undvika dem.
- Säkerställande av att data- och cybersäkerheten är tillräcklig och aktuell. Detta genomförs i affärsrörelsen bl.a. genom övervakning med systematiska tekniska arrangemang, dagliga övervakningsåtgärder samt riktade datasäkerhetsrevisioner.
- Verifiering av att all information är korrekt. Företagets ledning och processägarna ansvarar för informationens användbarhet, integritet, konfidentiell och tillgänglighet med hjälp av tekniska och administrativa åtgärder samt för att informationen skyddas från otillbörlig åtkomst och från olaglig eller oavsiktlig databehandling.

- Identifiering och klassificering av datalager enligt deras kritiskhet, med beaktande av informationens konfidentialitet, integritet och tillgänglighet. Datalagrens ägare ansvarar för klassificeringen och de skyddsåtgärder som behövs. Ett datalager är en mängd data som sammanställs för ett visst ändamål, till exempel en applikation och dess databaser eller ett dataset eller en tabell som skapats för analytik.

Hanteringen av operativa risker baserar sig på att fortlöpande identifiera och analysera risker. Vid identifieringen av risker beaktas också framtida och framväxande risker i affärsrörelsen, klimat- och miljökonsekvenser, hot mot säkerheten och externa krav samt planerar riskbaserat vilka säkerhetsåtgärder som behövs. Företagets ledning och processägarna ansvarar för att de risker som knyter an till affärsprocesserna, tjänsterna och produkterna samt de relaterade ICT-systemen identifieras och bedöms, och att det för riskerna tas fram behövliga kontroller för att uppnå en godtagbar risknivå och säkerställa att processerna fungerar och är effektiva. Man bör sträva efter att automatisera kontrollrutinerna eller åtminstone stödja dem med hjälp av automation.

Innan nya eller starkt omarbetade produkter, tjänster, verksamhetsmodeller, processer och system samt utläggningar tas i bruk i OP Gruppen bedöms riskerna i anslutning till dem i enlighet med förfaranden som godkänts av centralinstitutets riskhanteringsfunktion. Affärsrörelsen ansvarar för riskbedömningsförfarandet. När det gäller högriskprojekt som principiellt är viktiga och innehåller nya risker kan funktionerna vid den andra försvarslinjen i sina riskutlåtanden eskalera beslutsfattandet om att ta i bruk produkten. I OP Gruppen tillhandahålls för kunderna endast produkter, tjänster och affärsmodeller som godkänts på gruppnivå.

Utöver formbundna förfaranden för hantering av operativa risker och enskilda riskhanteringsmetoder kan företagen i OP Gruppen överföra effekterna av en realiserad operativ risk bortom företaget och OP Gruppen med hjälp av försäkringar.

Referensramar för hanteringen av operativa risker

Inom OP Gruppen är referensramen för hanteringen av operativa risker indelad i förfaranden som blickar bakåt (t.ex. operativa risksituationer), förfaranden som analyserar situationen och proaktiva förfaranden (riskkartläggningar, kontinuitetshantering, riskanalys av nya produkter). Centralinstitutets riskhanteringsfunktion ansvarar för OP Gruppens referensram för hanteringen av operativa risker samt för att förvalta och utveckla den. Riskhanteringen ger också närmare anvisningar om de förfaranden för hanteringen av operativa risker som ska iaktas inom OP Gruppen.

Riskhanteringsfunktionen förvaltar OP Gruppens riskbibliotekshelhet för operativa risker. Till den hör orsaks-, verknings-, standardrisk- och kontrollbiblioteken. Riskhanteringsfunktionen ser regelbundet över bibliotekshelheten för att säkerställa att den är aktuell och heltäckande.

Centralinstitutets riskhanteringsfunktion rapporterar om hanteringen av de operativa riskerna i OP Gruppen och om risknivån till ledningen i riskhanteringsfunktionens regelbundna rapportering. Företagets ledning rapporterar regelbundet om hanteringen av operativa risker och dess nivå till företagets styrelse.

Styrningen, ansvaren, övervakningen och utvecklingen av säkerheten i OP Gruppen hanteras enligt de Företagssäkerhetsprinciper som fastställts av OP Andelslags styrelse och som möjliggör ett enhetligt säkerhetsarbete på gruppnivå. Principerna och anvisningarna som utarbetats utifrån dem utgör en modell för ledning och hantering av företags säkerheten.

I OP Gruppen leds, övervakas och rapporteras cybersäkerheten i enlighet med den centraliserade hanteringsmodellen för cybersäkerhet. Organisationen Cybersäkerhet ger närmare anvisningar om förfaringsätt och instruktioner om hur gruppens informationssäkerhet ska genomföras och säkerställas samt om hanteringen av eventuella dataskyddsavvikelser. Cybersäkerhets instruktioner är principer som styr gruppens verksamhet och som ska iaktas i all verksamhet, såväl då nya system och lösningar utvecklas som då sådana skaffas. OP Gruppens cybersäkerhet ansvarar för processen och riktlinjerna vid avvikelser från dessa anvisningar. Centralinstitutskoncernens cybersäkerhetsorganisation rapporterar regelbundet till OP Gruppens högsta ledning om situationer som äventyrat gruppens informationssäkerhet och dataskydd.

Centralinstitutets riskhanteringsfunktion utför en stresstestning av OP Gruppens operativa risk en gång per år. Stresstestningen av den operativa risken avser en känslighetsanalys och scenarier. I känslighetsanalysen används risksituationer som realiserats i hela OP Gruppen samt risker som identifierats i riskkartlägningsprocessen och deras

uppskattade konsekvenser. Med hjälp av scenarier (alternativa utsikter) strävar man efter att proaktivt identifiera risker och bedöma konsekvenserna av dem.

Datarisker

Hantering av datarisker

Datarisker är risker relaterade till den operativa verksamheten, och hanteringen av dem preciserar för sin del hanteringen av operativa risker.

OP Gruppens datakapital omfattar alla data i olika former inom gruppen. Värdet på datakapitalet baserar sig på hur det kan utnyttjas operativt och på en effektiv riskhantering samt i sista hand på dess produktivitet i den finansiella verksamheten.

Riskhanteringsprocessernas tillförlitlighet beror på data som insamlas i de operativa processerna, eftersom riskanalyser, nyckeltal och scenarier baserar sig delvis eller helt på dessa data. Därför är data och information som förädlats från dem i all finansiell verksamhet en oskiljaktig och mångfacetterad produktionsfaktor som kallas datakapital. Risker relaterade till datakapitalet berör alla riskområden.

Datarisker realiserar om affärsrörelsen måste ledas med osäker information som grund. Då kan beredskapen för rörelserisker bli onödigt omfattande, vilket kan leda till monetära förluster. Till exempel högre kapitalkrav på grund av undermålig datakvalitet kan binda kapital som behövs i andra sammanhang. På operativ nivå leder utmaningarna inom kundservicen eller andra processer inte till en maximal kund- och personalnöjdhet.

Fördelar med hantering av datarisker

Hantering av risker relaterade till datakapital skapar klara operativa fördelar, då beslutsfattandet, ledningen och rapporteringen inom OP Gruppen baserar sig på riktiga och heltäckande data. Dessutom säkerställer hanteringen av datarisker tillsammans med effektiva riskhanteringsprocesser att OP Gruppen uppfyller regleringskraven.

Allmänna rutiner för hantering av datarisker inom OP Gruppen

För hanteringen av datarisker har OP Gruppen en OP:s datahanteringsmodell och ett OP:s ramverk för datakvalitet på gruppnivå. Dessa utgör ramarna för datahanteringen och databehandlingen. Utöver datahanteringsmodellen och ramverket för datakvalitet har kvalitativa krav fastställts för gruppen för att goda praxis för datahantering och datakvalitet ska iaktas i hela gruppen.

Alla aktörer inom OP Gruppen ska tillämpa riktlinjerna för datahantering på gruppnivå och delta i utvecklingen av dem via sin verksamhet.

När det gäller hanteringen av datakapital ska ledningen

- främja identifieringen, bedömningen och hanteringen av risker relaterade till datakvaliteten. Detta omfattar bedömning och godkännande av de referensramar som minimerar datariskerna, dvs. säkerställer en god datakvalitet.
- se till att de rutiner som krävs enligt referensramarna iaktas. Detta förutsätter en klar lägesbild av hanteringen av definitionerna, insamlingen och behandlingen av data samt de tekniska och juridiska förutsättningarna för detta.
- inkludera främjandet av kompetens relaterad till data och i synnerhet åtgärdandet av brister i strategin för IT-infrastruktur.
- se till att utvecklingen av system som baserar sig på kritiskt datakapital får tillräckligt mycket ekonomiska och mänskliga resurser.
- se till att riskrapporteringens definitioner är tillräckliga och förstå vilka begränsningar datakvaliteten medför för riskrapporteringen. Ledningen ska ställa målen för riskrapporternas riktighet och exakthet i både normala förhållanden och krissituationer. Dessa krav ska återspegla beslutets kritiskhet när beslut fattas utifrån rapporteringen.

- vara medveten om OP Gruppens efterlevnad av bestämmelserna om datahantering och datakvalitet. Ledningen ska ha en uppfattning om de åtgärder som vidtagits i detta syfte eller som behövs i framtiden för att främja efterlevnaden.

Modellrisker

I enlighet med OP Gruppens definition omfattar modellerna olika slags kvantitativa metoder såsom

- statistiska/matematiska modeller som baserar sig på egna data och med vars hjälp man kan härleda ytterligare data ur grundläggande historiska datamaterial
- inputdata som härletts med hjälp av modeller ur egna eller externa data och som används i formler, kalkylering, klassificering eller regler
- i finansrörelsen standardiserade matematiska formler, vars parametrar härstammar från marknadsinformation.

Med risker relaterade till användning av modeller avses eventuella förluster eller ett försämrat anseende till följd av sådana beslut som fattats på basis av resultatet av modellerna. Modellrisker är således s.k. påföljdsrisker i anslutning till verksamhetens kvalitet och kompetenser. En risk relaterad till användning av modeller är till sin art en operativ risk, till exempel till följd av en bristfällig eller oklar fördelning av ansvaret för administrationen av modellerna under deras livscykel eller till följd av bristfällig dokumentation. Hanteringen av modellrisker preciserar för sin del hanteringen av operativa risker.

Modellriskernas orsaker kan indelas i tre kategorier:

- brister i modellutvecklingen,
- brister i införandet av modellerna och
- brister i användningen av modellerna.

Alla dessa är förknippade med gemensamma riskkällor, såsom brister i data eller datakvaliteten, bristfällig kännedom om sambanden mellan matematiska metoder och modeller samt brister i kännedomen om affärsrörelsen, riskmätningen och regelverket.

Syftet med hanteringen av modeller och modellrisker är att säkerställa att modellerna beskriver olika fenomen tillräckligt exakt och att de används ändamålsenligt. Det går inte att skydda sig helt mot de risker som hör samman med användningen. Genom riskhanteringen strävar man efter att säkerställa att de risker som hänför sig till användningen av modeller identifieras och risknivån i det sammanhanget är acceptabel. I modeller som används för beräkningen av kapitalkravet för kreditrisken kvantifieras modellrisken på det sätt som regleringen kräver med beaktande av ett försiktighetstillägg som behövs i modellernas resultat. Modellrisker hanteras med tydliga rollfördelningar och tydligt fastställda ansvar samt genom att säkerställa att kompetensen och resurserna för de kvantitativa metoderna är tillräckliga.

OP Gruppens ramverk för hanteringen av modellrisker definierar rollerna i hanteringen av modeller och modellrisker samt de rutiner som iakttas under modellernas livscykel. Livscykeln för en modell består av modellutveckling, produktion och tillämpning samt administration eller avveckling av den.

I syfte att hantera modeller och modellrisker klassificeras modellerna enligt deras kritiskhet med tanke på den operativa verksamheten med beaktande av modellens användningsobjekt och metodologins etableringsgrad. Till de mest kritiska användningsobjekten för modellerna hör prissättningen av risker, värderingen av avtal i resultaträkningen och mätningen av risker för att beräkna myndigheters kapitalkrav eller interna ekonomiska kapitalkrav.

Modellernas etableringsgrad minskar deras kritiskhet. Riskerna med användningen av modeller som är förenliga med etablerad marknadspraxis an knyter främst till om de tillämpas korrekt. Egna modeller baserade på eget datakapital involverar mest risk när det gäller utvecklingen av modellen samt dess felbenägenhet.

Modellutveckling kräver i första hand eget högklassigt historiskt material, korrekt kvantifierade riskpositioner och lämplig marknadsinformation för värdering av tillgångs- eller skuldposter. Modellen ska lämpa sig för granskning av ifrågavarande fenomen. Allmänt använda och välbeprövade modelleringsmetoder och modeller används alltid då sådana finns att tillgå. Vid utvecklingen av modeller är målet att identifiera modellens brister och situationer där den fungerar dåligt. I den mån

som modeller inte kan tillämpas på fenomen man vill beskriva, ska man beskriva modellens brister och de lösningar genom vilka man strävat efter att åtgärda dessa problem. Utvecklingen av modeller skiljs åt från valideringen av dem. Bestämmelserna och riskhanteringsaspekterna måste beaktas när en modell utvecklas.

Modeller används endast för de syften för vilka de utvecklats och godkänts. Om parametervärden som definierats på olika sätt ska användas för olika syften ska valet motiveras och dokumenteras noggrant. Det krävs alltid ett nytt beslut om en modell ska börja tillämpas på ett nytt område. Uppdateringar av modellparametrar som görs utifrån färskare data och som påverkar resultaten av en modell ska hållas isär från egentliga modelländringar.

Inom OP Gruppen införs endast modeller vars funktion har validerats tillräckligt omsorgsfullt. Beslut om ibruktage dokumenteras i organets protokoll och skickas för kännedom till riskhanteringsfunktionen.

Ägandet av modellen innebär entydigt ansvar att förstå alla enskilda omständigheter eller variabler som påverkar den aktuella affärsrörelsens lönsamhet samt hur dessa variabler hänger ihop med varandra. Modellens ägare ska också följa upp hur dessa variabler och deras inbördes relationer förändras med tiden.

Vid den fortlöpande bedömningen av användningen av modeller tillämpas en formbunden och regelbunden monitorering. Monitoreringens omfattning, utförlighet och frekvens ska stå i rätt proportion till modellens betydelse. Vid monitoreringen beaktas kraven i regelverket. Om monitoreringen visar att modellen fungerar sämre än tidigare eller om det av den årliga riskidentifieringsprocessen framgår nya trender eller strukturella förändringar i omvärlden, ska modellen valideras i synnerhet om modellen används för att estimerar risker som anses vara signifikanta.

Hur väl modellerna fungerar bedöms genom regelbunden kvantitativ och kvalitativ kontroll, det vill säga validering. Kravet på validering omfattar också modeller som affärsrörelsen implementerat, inte enbart den oberoende funktionens modeller. Vid valideringarna iaktas i förväg fastställda förfaranden, kontroller och tester. Vid bedömningen beaktas modellens användningssyfte och betydelse.

I varje skede av en modells livscykel fäster man också vikt vid att dokumentationen är tillräcklig och att regelverkets dokumentationskrav uppfylls. Riskhanteringen ansvarar för att enhetliga dokumenteringsstrukturer utvecklas och upprätthålls.

I rapporteringen till ledningen ingår information om hur modellerna fungerat och vilken betydelse de har, om förbättringsbehov i olika delområden och hur åtgärdandet av tidigare observerade brister framskridit samt om ändringar i modellerna. Om affärsrörelsen inte kan kvantifieras tillräckligt väl med hjälp av modellerna, måste ledningen dessutom vara medveten om det samt om orsakerna till briserna i kvantifieringen.

Compliance-risker

Compliance-riskerna hör till de operativa riskerna, och hanteringen av compliance-risker är en del av den interna kontrollen som en helhet. Målet med compliance-verksamheten är att säkerställa att alla företag i OP Gruppen iaktar lagarna, myndigheternas anvisningar och föreskrifter, självregleringen på marknaden samt OP Gruppens och företagens egna interna verksamhetsprinciper och anvisningar. Compliance-verksamheten säkerställer också att adekvata och etiskt acceptabla principer och rutiner iaktas i kundrelationerna.

Compliance-risker hanteras genom att beakta utvecklingen i lagstiftningen samt genom anvisningar, utbildning och konsultering inom organisationen för att handlingsätten ska uppfylla regelverkets krav samt genom att övervaka att förfaringsätten i organisationen är förenliga med reglerna. Målet med compliance-stödet är att i förväg säkerställa att affärsrörelsen är medveten om de krav i regleringen och om OP Gruppens tolkningar av regleringen som affärsrörelsen ska ta i beaktande vid utvecklingen av produkter och tjänster. Affärsrörelsen ansvarar för att uppgifterna inom den interna kontrollen i anslutning till processerna utförs. Compliance-kontrollerna säkerställer att kontrollerna i den första försvarslinjen fungerar och att verksamheten är förenlig med regleringen och anvisningarna.

Då en compliance-risk realiserar kan den utöver ekonomisk förlust också medföra andra negativa påföljder såsom sanktioner. Sådana sanktioner är till exempel samfundsbot, ordningsavgifter till följd av brott mot olika förpliktelser samt varningar och anmärkningar från olika myndigheter. En följd av att en compliance-risk realiserar kan också vara att anseendet eller förtroendet försvagas eller förloras.

Ansvar för och övervakningen av regelefterlevnaden i OP Gruppens företag ligger hos den högsta och verkställande ledningen samt alla chefer. Var och en som är anställd vid ett företag i OP Gruppen ansvarar för sin del för att reglerna efterlevs.

Compliance-organisationen rapporterar regelbundet om compliance-riskerna och om den interna kontrollens observationer i centralinstitutet och andelsbankerna till styrelsens riskkommitté, bolagens styrelser och direktionens styrnings- och compliance-kommitté. Riskkommittén övervakar att affärsrörelsens interna kontroll, oberoende riskhantering och compliance-funktion är tillräckliga, att verksamheten är effektiv och pålitlig samt att de principer som gäller dessa iakttas.

Övriga risker på grupp nivå

Koncentrationsrisker

De värdefluktuationer i resultat- och balansposter som orsakas av koncentration bildar inte i sig ett eget riskslag. En koncentrationsrisk beror antingen på en kumulativ exponering för förändring som gäller en enskild riskfaktor eller på ett visst framtidsscenario, som ifall det realiserar kan orsaka större resultatfluktuationer än väntat. Detta kan inträffa i synnerhet om man inte lyckats identifiera och begränsa koncentrationer.

Därför är det viktigt att koncentrationer identifieras och hanteras på alla verksamhetsnivåer. Följande synpunkter ska beaktas när koncentrationsrisker identifieras och hanteringen av dem arrangeras i OP Gruppen.

1. Identifieringen och hanteringen av kumulationer av enskilda risker organiseras enligt **Intjäningslogiska helheter**. Riskpolicyns struktur ska främja identifieringen av kumulationer och deras storlek begränsas med limiter. Exempel på intjäningslogikernas kumulationer är bland annat:
 - en enskild gäldenärs kumulering eller fordringars kumuleringer (t.ex. bransch eller geografisk region)
 - en risk relaterad till ett enskilt försäkringsobjekt eller en försäkrad eller kumulering av objekt som exponerats för samma händelse, t.ex. via geografiskt läge
 - balansposters förfallo- och omprissättningskoncentrationer över tid eller enligt motpartsgrupp
2. **Enskilda risker som kumuleras över olika intjäningslogiker**, vars hantering kräver effektiva administrativa rutiner som beaktar eventuella intressekonflikter. Exempel på sådana kumulativa exponeringar:
 - kumulering av enskilda gäldenärer eller branschvisa fordringar över bolagen inom OP Gruppen
 - beroende hos OP Gruppens bolag av enskilda tjänsteleverantörer (t.ex. värdepappersclearing, IT).
3. Resultatfluktuationer som orsakas samtidigt av flera riskfaktorer och som kumuleras över intjäningslogikerna ska hanteras med administrativa rutiner som beaktar eventuella intressekonflikter. Exempel på sådana kumuleringar:
 - OP Gruppen kan ha koncentrationer som varierar från en motpart till flera produktområden och bolag. Bankrörelsen kan ha finansierat bolag vilkas aktier ägs av försäkringsbolag inom gruppen. Samtidigt kan Pohjola Försäkring vara bolagets huvudsakliga försäkringsbolag och OP-Livförsäkring sköta bolagets grupplivförsäkring. Dessutom kan samma bolag tillhandahålla tekniska tjänster för OP Gruppen.
 - Risker som förknippas med ett självständigt land (t.ex. risker för politiska beslut och lokala katastrofer, dvs. tillsammans "landrisk"), kan påverka verksamhetsförutsättningarna för aktörer i landet i fråga i samma riktning, och resultaten av avtalen med olika parter i landet har därför en stark korrelation med varandra.

Riskhanteringsprocessen på grupp nivå ska skapa mekanismer för att med hjälp av beslut om arbetsfördelningen förebygga att för stora direkta och indirekta riskkoncentrationer uppkommer på OP Gruppens nivå. Riskhanteringsfunktionen ska skapa mekanismer för att identifiera, bedöma och hantera direkta och indirekta kumuleringar på grupp nivå.

I de riktlinjer för riskhanteringsprocesserna som ges för varje intjäningslogiska helhet i dokumentet Principer för riskhantering och i de riskpolicier som preciserar principerna ska hanteringen av koncentrationsrisker utgöra en fast del av riskhanteringspraxis och limiteringen av verksamheten.

Landriskerna hanteras genom att för olika länder fastställa landlimiter med hjälp av vilka man följer upp, styr och förebygger gruppens landriskkoncentrationer separat för varje intjäningslogik. När limiter fastställs beaktas bland annat landets externa kreditvärdighet och exponering för naturkatastrofer.

Att koncentrera köptjänsterna kan ge stora fördelar. Den verkställande ledningen ska dock ordna verksamheten med en tjänsteleverantör som identifierats som en koncentration ytterst omsorgsfullt och på sätt som lämpar sig för situationen i fråga samt göra upp en verksamhetsplan för att säkerställa kontinuiteten i den egna verksamheten i händelse av problem hos tjänsteleverantören.

Anseenderisker

Anseenderisker hanteras proaktivt och långsiktigt genom att iaktta regelverket, bästa praxis i finansbranschen och OP Gruppens principer för god affärssed samt genom att betona och kommunicera öppenheten i verksamheten. Finansverksamhet baserar sig på anseende och förtroende, varför dessa måste beaktas i all verksamhet. Affärsrörelsen spelar en viktig roll i att identifiera de positiva och negativa verkningarna av sin verksamhet på OP Gruppens anseende samt i att vidta korrigerande åtgärder då det behövs.

En aktiv och öppen kommunikation bygger upp en stark företagsprofil och stärker anseendet och förtroendet. Centralinstitutets funktion Kommunikation följer aktivt upp den publicitet som gruppen och branschen får i medierna och sociala medier samt aktuella samtalsämnen. Branschens och gruppens offentliga profil analyseras regelbundet också som en del av beredskapsplaneringen för likviditetshandlingen. Gruppen ska ha färdiga verksamhetsmodeller för kommunikationen och planer för att sköta krissituationer och förebygga att anseenderisker realiserar.

Utöver planmässig kommunikation stärker OP Gruppen sitt anseende proaktivt genom att genomföra gruppens samhällsansvarsprogram. Gruppen tillämpar principerna för god affärssed (Code of Business Ethics). Gruppen följer internationella principer för ekonomiskt ansvar, socialt ansvar och miljöansvar samt internationella förbindelser.

1.2 Deklaration om att arrangemangen för riskhantering är tillfredsställande samt riskförklaring

Enligt artikel 435.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 (CRR) ska OP Gruppen offentliggöra en deklARATION godkänd av ledningsorganet, det vill säga OP Andelslags styrelse, om att arrangemangen för riskhantering är tillfredsställande samt en riskförklaring godkänd av ledningsorganet där det ges en kort beskrivning av den övergripande riskprofilen i samband med affärsstrategin.

Deklaration av OP Andelslags styrelse 8.2.2022

Utifrån riskrapporteringen bedömer OP Andelslags styrelse regelbundet efterlevnaden av OP Gruppens principer för risktagning och riskhantering, OP Gruppens företagssäkerhetsprinciper samt OP Gruppens och de olika affärsområdenas riskpolicyer. På basis av de uppgifter styrelsen har fått konstaterar den att de riskhanteringssystem som OP Gruppen använder är tillfredsställande med hänsyn till OP Gruppens riskprofil och strategi.

Riskförklaring av OP Andelslags styrelse 8.2.2022

OP Gruppens grunduppgift är att främja ägarkundernas och omvärldens bestående ekonomiska framgång, trygghet och välfärd genom att genom att tillhandahålla kunderna alla de bank-, placerings- och försäkringstjänster som de behöver.

Utgångspunkten för risktagningen är att OP Gruppen åtar sig att bära de risker som huvudsakligen uppkommer vid uppfyllandet av grunduppgiften. I sin risktagning betonar OP Gruppen måttfullhet, ansvar och ett omsorgsfullt agerande. I OP Gruppens riskprofil betonas därför kredit- och försäkringsriskerna samt löptidstransformationsrisken.

OP Andelslags styrelse anser att dokumentet Principerna för OP Gruppens risktagning, som styrelsen beslutat om och förvaltningsrådet fastställt, tydligt beskriver de allmänna kvalitativa utgångspunkterna och förutsättningarna för OP Gruppens risktagning samt att de kvantitativa gränser för risktagningen som ställts i dokumentet är förenliga med strategin.

Med hjälp av de kvalitativa riktlinjer och kvantitativa toleranser och limiter som beskrivs i principerna för risktagning har risktagningskapaciteten allokerats till affärsrörelserna i enlighet med gruppens strategi och riskvillighet.

2 OP Gruppens kapitaltäckning

I den här delen ges en översikt över OP Gruppens kapitaltäckning. Mer detaljerad information ges i OP-sammanslutningens kapitaltäckningstabeller 2021, som ges ut som en separat excel-fil på engelska.

2.1 OP-sammanslutningens kapitalbas och kapitaltäckning

Sammanslutningen av andelsbanker består av sammanslutningens centralinstitut (OP Andelslag), centralinstitutets medlemskreditinstitut och de företag som hör till deras finansiella företagsgrupper. Trots att OP Gruppens försäkringsbolag inte hör till sammanslutningen av andelsbanker, påverkar investeringarna i dem väsentligt den kapitaltäckning som räknas ut enligt kapitaltäckningsreglerna för kreditinstitut. Närmare uppgifter om de företag som hör till den finansiella företagsgruppen finns i bokslutet för 2021 i noterna 23 och 84. Förändringarna i Gruppens struktur har presenterats i OP Gruppens bokslutskommuniké 1.1–31.12.2021.

2.1.1 Kapitalbas

Kapitalbas, mn €	31.12.2021	31.12.2020
OP Gruppens eget kapital	14 184	13 112
Försäkringsbolagens inverkan på eget kapital avdras	-988	-498
Fonden för verkligt värde, säkring av kassaflöde	-96	-203
Kärnprimärkapital (CET1) före avdrag	13 101	12 410
Immateriella tillgångar	-351	-391
Överskott i pensionsansvar och värderingskorrigeringar	-132	-93
Andelskapital som dras av från kapitalbasen	-160	-126
Förutsebar utdelning och obetald utdelning från föregående	-96	-95
ECL - förväntade förluster underskott	-356	-413
Tillämplig summa av otillräcklig täckning för nödlidande exponeringar	-41	
Kärnprimärkapital (CET1)	11 965	11 293
Kapitallån på vilka tillämpas övergångsbestämmelse		40
Primärkapitaltillskott (AT1)		40
Primärkapital (T1)	11 965	11 333
Debenturlån	1 308	1 599
Debenturlån på vilka tillämpas övergångsbestämmelse	141	
Supplementärkapital (T2)	1 448	1 599
Kapitalbas totalt	13 413	12 933

I tabellen presenteras hur OP-sammanslutningens kärnprimärkapital härleds ur OP Gruppens kapitalbas. Kärnprimärkapitalet gynnades av bankrörelsens resultat och emissioner av Avkastningsandelar. Underskottet av differensen mellan ECL och förväntade förluster minskade då ECL i balansräkningen ökade. Beloppet av Avkastningsandelarna i kärnprimärkapitalet var 3,1 miljarder euro (2,8).

På debenturlån har tillämpats övergångsbestämmelser för gamla debenturlån. Kapitallånen återinlöstes under 2021.

2.1.2 Totalt riskvägt exponeringsbelopp

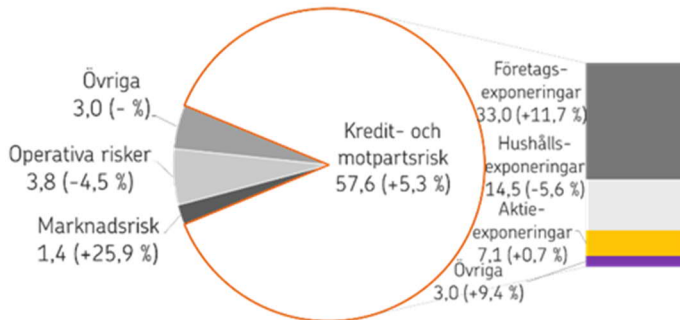
Totalt riskvägt exponeringsbelopp, mn €	31.12.2021	31.12.2020
Kredit- och motpartsrisk	57 361	54 522
Schablonmetoden (SA)	4 822	4 562
Exponeringar mot stater och centralbanker	298	347
Institutexponeringar	5	9
Företagsexponeringar	3 180	3 068
Hushållsexponeringar	1 142	1 026
Aktieexponeringar	6	32
Övriga	190	80
Internmetoden (IRB)	52 539	49 960
Institutexponeringar	1 191	1 029
Företagsexponeringar	29 808	26 461
Hushållsexponeringar	13 320	14 295
Aktieexponeringar	7 112	7 036
Övriga	1 109	1 140
Marknads- och avvecklingsrisk, schablonmetoden	1 380	1 096
Operativ risk, schablonmetoden	3 786	3 964
Värdejustering av exponeringar (CVA)	204	138
Övriga risker	3 000	
Totalt riskvägt exponeringsbelopp	65 731	59 720

Det totala riskvägda exponeringsbeloppet uppgick till 65,7 miljarder euro (59,7), vilket är 10 procent större än vid årsskiftet. I mars fastställde ECB på basis av sin granskning av interna modeller (TRIM, Targeted Review of Internal Models) en parameterkoefficient för företagsexponeringarna, vilket ökade företagsexponeringarnas riskvägda poster. I mars gjorde OP Gruppen hushållsexponeringarnas konverteringsfaktor konservativare, vilket ökade hushållsexponeringarnas riskvägda poster.

I juni trädde uppdateringen av EU:s tillsynsförordning (CRR2) i kraft, vilken ökade motpartsrisken i derivat i enlighet med prognoserna. I september tog OP Gruppen i bruk kalibrerade parametrar för hushållsexponeringarna och företagsexponeringarna. Till följd av ibruktagningen ökade de riskvägda posterna något och minskade den förväntade förlusten något.

I december ökade OP Gruppen de riskvägda posterna proaktivt med 3 miljarder euro för att beakta de kommande ändringarna i tillämpningen av interna modeller (IRBA) och i metoden som används vid beräkningen av försäkringsbolagens riskvikter. Den proaktiva ökningen av riskvägda poster försvagade CET1-kapitaltäckningen med cirka 1,0 procentenheter.

Totalt riskvägdt exponeringsbelopp
31.12.2021 65,7 md €
(förändring från årets början 10,1 %)

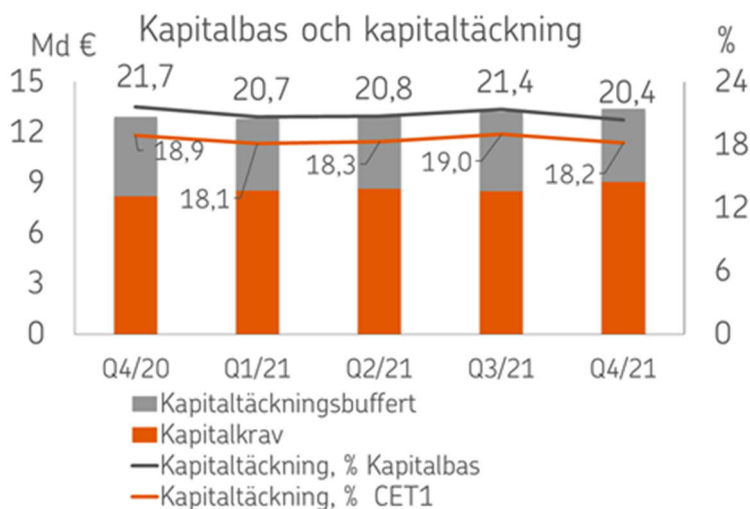

2.1.3 Nyckeltal för kapitaltäckningen

Relationstal, %	31.12.2021	31.12.2020
Kärnprimärkapitalrelation (CET1)	18,2	18,9
Tier 1-kapitalrelation	18,2	19,0
Kapitalrelation	20,4	21,7

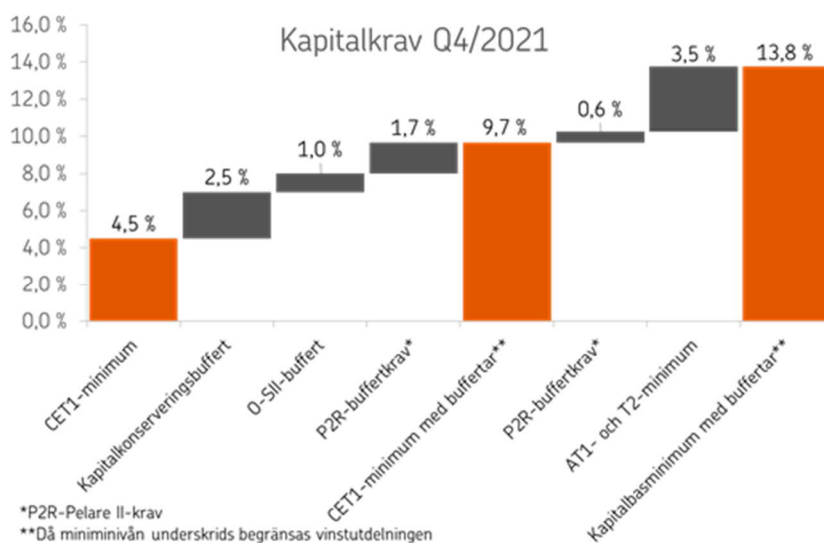
Relationstal utan övergångsbestämmelse, %	31.12.2021	31.12.2020
Kärnprimärkapitalrelation (CET1)	18,2	18,9
Tier 1-kapitalrelation	18,2	18,9
Kapitalrelation	20,2	21,6

OP Gruppens CET1-kapitaltäckning var 18,2 procent (18,9). Nedgången i relationstalet påverkades av ECB:s beslut som ökade företagsexponeringarnas riskvägda poster, samt av en proaktiv ökning av antalet riskvägda poster, där man beaktade de kommande ändringarna i tillämpningen av interna modeller och på metoden som används vid beräkningen av försäkringsbolagens riskvikter. Den goda resultatutvecklingen och emissioner av Avkastningsandelar förbättrade relationstalet.

Kapitalkrav, mn €	31.12.2021	31.12.2020
Kapitalbas	13 413	12 933
Kapitalkrav	9 041	8 213
Buffert för kapitalkrav	4 373	4 719

Kapitalkravet 13,8 procent består av minimikravet 8 procent, kapitalkonserveringsbufferten 2,5 procent, O-SII-kapitalkravet 1,0 procent, ECB:s kapitalkrav (P2R) 2,25 procent och ländervisa kontracykliska buffertkrav för exponeringar i utlandet.

Skuldsättning, mn €	31.12.2021	31.12.2020
Primärkapital (T1)	11 965	11 333
Exponeringar totalt	161 415	144 799
Bruttosoliditetsgrad, %	7,4	7,8

Bruttosoliditetsgraden (Leverage Ratio) beskriver skuldsättningen; mätarens miniminivå är tre procent. Relationstalet minskade till följd av att tillgodohavandena på centralbanker ökade.

2.2 Finans- och försäkringskonglomeratets kapitaltäckning

OP Gruppens kapitaltäckning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat

Mn €	31.12.2021	31.12.2020
OP Gruppens egna kapital	14 184	13 112
Kapitallån och debenturlån	1 448	1 640
Övriga branschvisa poster som inte ingår i kapitalbasen	-392	-331
Goodwill och immateriella tillgångar	-1 097	-1 147
Värderingsdifferenser i försäkringsrörelsen*	794	623
Planerad utdelning och obetald vinstutdelning från föregående	-96	-95
Poster som enligt IFRS dras av från kapitalbasen**	-181	-184
ECL - förväntade förluster underskott	-330	-387
Konglomeratets kapitalbas totalt	14 331	13 231
Kapitalbaskravet i kreditinstitutsverksamheten***	8 111	7 284
Kapitalbaskravet i försäkringsrörelsen*	1 672	1 508
Minimibeloppet av konglomeratets kapitalbas totalt	9 783	8 791
Konglomeratets kapitaltäckning	4 547	4 439
Konglomeratets kapitalrelation	146	150

*Värderingsdifferenser och bedömning av SCR enligt försäkringsbolagens solvens

**Överskott i pensionsansvar, värdering av säkringen av kassaflöde från fonden för verkligt värde

***Totalt riskvägt exponeringsbelopp x 13,8 %

Övergångsbestämmelserna har beaktats i siffrorna. OP Gruppens kapitalbas uträknad enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (konglomeratlagen) överskred lagens minimibelopp med 4,5 miljarder euro (4,4). Kapitalkravet för Bankrörelsen var oförändrat på 13,8 procent beräknat på de riskvägda posterna. Gruppens kapitalbas i förhållande till minimikapitalkravet var 146 procent (150). Till följd av bankrörelsens buffertkrav och försäkringsbolagens solvenskrav beskriver minimigränsen för kapitaltäckningen enligt konglomeratlagen, 100 procent, den nivå inom vilken konglomeratet kan verka utan myndighetsåligganden på grund av underskridning av buffertar.

3 Underskrifter

Styrelsen bekräftar att OP Gruppens risk- och kapitaltäckningsrapport 2021 samt OP-sammanslutningens kapitaltäckningstabeller 2021 har avgetts i enlighet med bestämmelserna i avdelning 8 i CRR och de anvisningar från Europeiska bankmyndigheten som ansluter sig till den, samt att rapporterna har upprättats i enlighet med de principer för offentliggörande av information om kapitaltäckning som OP Andelslags styrelse har fastställt 2021. Principerna fastställer vilka förfaranden som ska användas för att verifiera att den information som offentliggörs är korrekt samt för att bedöma vilken information som är relevant.

Helsingfors den 1 mars 2022

Jaakko Pehkonen
styrelseordförande

Timo Ritakallio
chefdirektör

Jarna Heinonen

Jari Himanen

Kati Levoranta

Pekka Loikkanen

Tero Ojanperä

Riitta Palomäki

Petri Sahlström

Olli Tarkkanen

Mervi Väisänen